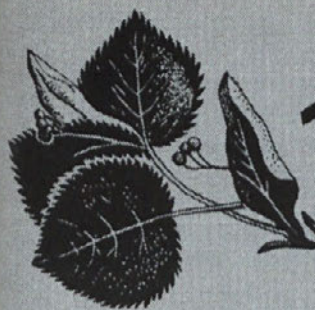
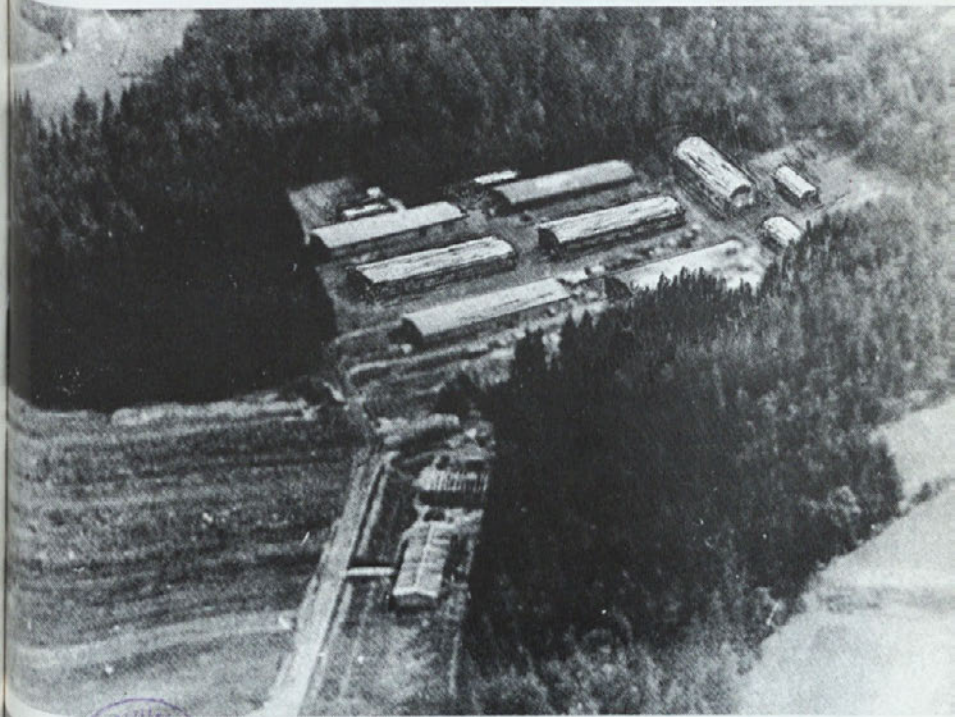

Tabor

1997

EL FORTIN

11-12

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov
TABOR je last in vestnik Tabora SPB. — Mnenja Tabora SPB
predstavljajo članki, ki so podpisani od Glavnega odbora.

Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič
Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo
lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene
Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los
Anticomunistas Eslovenos Unidos.

Director: Ing. Antonio Matičič,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.
Propietario: lic. Ivan Korošec

Composición, diagramación, armado e impresión:
Talleres Gráficos VILKO S. R. L., Estados Unidos 425
(1101) Buenos Aires, Argentina, Tel. 362-7215 - Fax: 307-1044

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 321.385

NAROČNINA: Za vse države 20 USA dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, pošiljajte na naslov:
Bogoslav Sustersic, Gral. Vacca 988 (1686) Hurlingham
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

Dopise, članke in ostalo pošto pošiljajte na naslov:
Ivan Korošec, A. Lanz (C. 24) 4391, 1884 Berazategui,
Pcia. Buenos Aires, Argentina.

**KO „TABOR“ PREBERETE,
POŠLJITE GA V DOMOVINO!**

**Svobodni sveta
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!**

Noviembre-Diciembre 1997 • Buenos Aires • November-December 1997

Misli za Božič in Novo leto

Urednik revije „Tabor“ me je prosil, naj nekaj napišem za božično in zadnjo številko tega leta. Rad sem sprejel in sem začel takoj razmišljati, kaj naj povem svojim bivšim še živim soborcem proti zločinskemu komunizmu v Sloveniji med zadnjo svetovno vojno.

Jasno mi je bilo, zakaj sem se v mesecu septembru 1943 odločil za vstop v domobransko vojsko. Rad sem sprejel mesto „kurata“, ko me je za to prosil pokojni domobranski poveljnik in junak Vule Rupnik, ob ustanovitvi Društva slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini. Za letošnji božič pa vidim potrebo po tem borčevskem glasilu povedati naslednje misli.

Kristus je Gospod zgodovine

Kristjani se premalo zavedamo, da je Kristus osrednja zgodovinska osebnost. Božič je obhajanje rojstva učlovečenega Boga. Postal je središče zgodovine.

Kristus je prišel na svet, da je izpolnil odrešilni načrt nebeškega Očeta. Bil je obsojen na za nas odrešilno smrt na križu.

O sveta noč, blažena noč rojstva... O sveti križ, življenja luč, nebeški ključ!

Noč miru za svet... križ sprave za ljudi!

Ljubezen in edinost

Preden so Jezusa prijeli, da so ga sodili in obsodili na smrt, je bil ob slovesu od apostolov najbolj zaskrbljen za njihovo medsebojno ljubezen

in edinost. Ali ni bil po njih zaskrbljen tudi za nas, za našo vero, za usodo našega naroda? Prav je, da ne pozabimo na našo preteklost, ko smo bili še doma in odkar smo se razšli po svetu. Pred kratkim sem nekje bral: „V imenu prihodnosti ne smemo pozabiti preteklosti“. Soočimo se z dogodki, kakor so se odigrali od takrat do danes. Tudi z napakami, ki smo jih zagrešili. Pa ne zato, da bi drug drugega s sovražnim razpoloženjem sodili in obsojali, ampak s sklepi in dogovori, z molitvami k Bogu, po Mariji, da bi se teh in še morebitnih novih napak v bodoče varovali.

Naj bi se ob letošnjem božiču, za vedno, prerodili v Kristusu, ki je Ljubezen in Mir! Človek in vse človeštvo sta danes morda v večji krizi kakor ob prvi sveti božični noči. Iz te krize ga moremo z gotovostjo reševati samo katoličani, če bomo res s Kristusom, v občestvu Svetega Duha.

Za ljubezen ni meja in razdalj

Smo otroci Slovenije. Za krščansko in domovinsko ljubezen ni meja in razdalj. Bodimo zavedni in aktivni člani slovenskih skupnosti izven matrne domovine.

Dragi soborci domobranci in ostali rojaki po svetu! Ves svet naj bi po našem pričevanju poznal našo medvojno in povojno usodo. Naši prijatelji in znanci po svetu naj bi poznali Slovenijo, njene lepote, njene dobre ljudi, njeno zgodovino, predvsem pa njen masivno načelni odpor proti materialističnemu brezboštvu, ki se je v tem stoletju na najbolj krut način kazal v komunizmu.

Ob božičnih jasliah, ki nas spominjajo rojstva pravega Rešenika sveta, sklenimo, da bomo, kjerkoli po svetu živimo, v novem letu in za vedno, **tesno povezani med seboj**. Porabili bomo vse možnosti stika v Slovenijo in, kakor želi sedanji ljubljanski nadškof, s tistimi, „ki v srcu dobro mislijo in jih spremlja volja, da Slovenijo spremenimo, jo preobrazimo in očistimo vsega, kar je neredno in podlo, nehumano in cinično. Iz Slovenije napravimo nekaj lepega, plemenitega in velikega. A prvi pogoj je ljubezen“.

Tudi „Tabor“, glasilo Združenih slovenskih protikomunističnih borcev, naj bi doprinal svoj pomemben delež pri tem prizadevanju, ki ga od nas terja sedanja Slovenija.

prelat Jože Guštin

Argentina

**Doživet praznik
rojstva Gospodovega
in božjega blagoslova v Novem letu
Vsem soborcem, sorodnikom, prijateljem
in vsemu Slovenskemu narodu
žejnemu pravice, resnične
svobode in demokracije
želi
Zveza društev SPB -Tabor
in
Konzorcij glasila Tabor**

Spomenica vladi države Slovenije

V neodjenljivem stremljenju za popolno resnico, ki je nujna podlaga pravice, kakršna naj poslej za vse čase vlada nad in med Slovenci, slovenski domobranci zahtevamo od svobodno izvoljene oblasti, da s primernimi ukrepi nujno reši vrsto vprašanj, na katera so navezani sprava, mirno sožitje Slovencev in napredek Slovenije:

1. Razveljaviti vso zakonodajo, ki ima za idejno podlago t.i. osvobodilno vojno (NOB).

2. Vrniti slovenskim domobrancem čast in priznanje, da so z odporom proti komunistični revoluciji prav v obdobju sovražne okupacije moralno upravičeni in po meddržavnem pravu legitimno podprti branili eksistenčne interese slovenskega naroda ter s tem stali v službi najvišjih vrednot civiliziranega človeštva: BOG - NAROD - DOMOVINA.

3. Rehabilitirati ustanovitelja in vrhovnega poveljnika slovenskega domobranstva generala Leona Rupnika in škofa dr. Gregorija Rožmana.

4. Objaviti kraj, kjer je bil zagreben general Leon Rupnik ter njegove ostanke prenesti za časten pokop. Na republiške stroške repatriirati ostanke škofa dr. Gregorija Rožmana ter jih častno pokopati na mestu, ki ga naj določi slovenska Cerkev.

5. Objaviti kraj, kakor so bili zagrebeni na Orlovem Vrhju ljubljanskega gradu pokopani domobranci, kakor tudi omogočiti iskanje raztresenih grobov žrtev revolucije.

6. Kočevski Rog, Teharje, Brezarjevo brezno in druge kraje, ki so že poznani ali bodo še odkriti, kjer so bili masovno pobiti slovenski domobranci, drugi nacionalni borci in tudi civilisti, proglasiti za

zgodovinske kraje in jih zaznamovati s primernimi spominskimi objekti.

7. Objaviti sezname v transportih vrnjenih domobrancev ter drugih nacionalnih borcev in civilistov. Na podlagi teh sestaviti sezname pobitih in zanje izdati uradne mrtvaške liste.

8. Izslediti na mučenjih in pomorih udeležene krivce ter jih postaviti pred pristojna sodišča za sodbo po zakonu.

9. Razveljaviti vse medrevolucijske in poveljne politične procese z vsemi pravnimi posledicami, rehabilitirati in v kolikor je to še mogoče odškodovati njih žrtve.

10. Razveljaviti vse vrste privilegijev, ki jih uživajo bivši partizani in njihovi svojci. Slovenskim domobrancem in drugim nacionalnim borcem izplačati v aktualizirani višini zaostalo in tekočo pokojnino in druge odškodnine.

11. Vrniti vso po komunističnem režimu zaplenjeno ali pod pritiskom odtujeno imovino njihovim izvirnim lastnikom ali njih zakonitim dedičem.

12. Pregledati premoženjsko stanje vseh funkcionarjev bivšega komunističnega režima in republiške svrhe zapleniti vsakršno neupravičljivo obogatitev.

13. Odstraniti vse spomenike, imena krajev in cest komunističnim vodjem in za komunistični sistem zaslužnim osebam.

14. Postaviti spomenik ustanovitelju slovenskega domobranstva Leonu Rupniku in spomenik neznanemu slovenskemu domobrancu, ki je branil slovenski narod pred komunističnim terorjem.

15. V šolah odstraniti vse učne knjige, ki poveljujejo komunistično revolucijo (OF).

Brez jasno zavzetega stališča in odgovarjajočih ukrepov z ozirom na te minimalne zahteve, je vsakršna sprava jalova in obsojena na neuspeh, s čemer je nevarno ogroženo mirno sožitje Slovencev.

Delegati zbrani na 41. občnem zboru TABOR ZDSPB podpirajo polnomočno resolucijo odobreno na tem občnem zboru.

Zborovalci Tabora, Zveze Društev Slovenskih Protikomunističnih Borcev

Cleveland, Ohio ZDA, 30 avgusta 1997.

Milan Zajec, predsednik

15703 School Ave.

Cleveland, Ohio 44110-3051

USA

Poslano:

g. Milan Kučan, Predsednik Republike Slovenije

g. Janez Podobnik, Predsednik Državnega zbora

dr. Karel Bonutti, Častni Konzul, Cleveland, Ohio USA

Dnevnik DELO, Ljubljana

Revija NOVA SLOVENSKA ZAVEZA, Ljubljana

Mesečnik SLOVENSKA DRŽAVA, Toronto, Canada

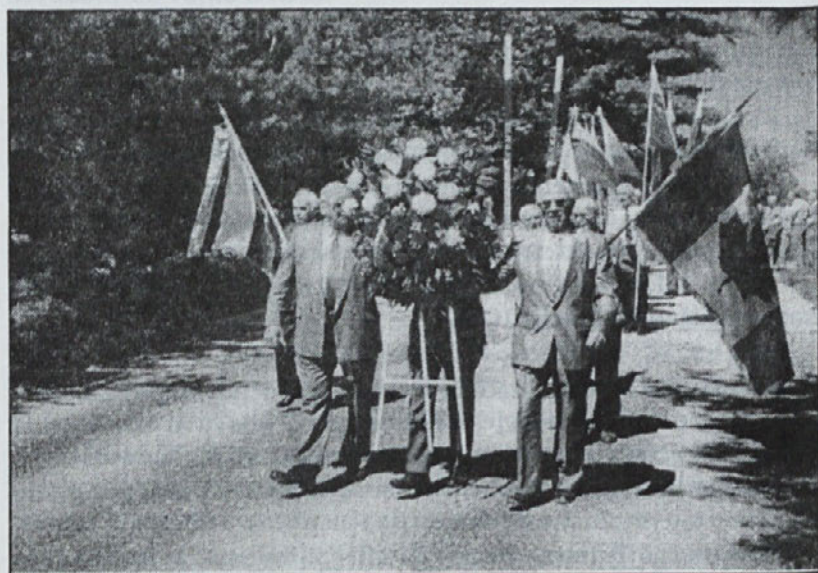
Tednik SVOBODNA SLOVENIJA, Buenos Aires, Argentina

Mesečnik TABOR, Buenos Aires, Argentina

Tednik AMERIŠKA DOMOVINA, Cleveland, Ohio, USA

Glasilo K.S.K.J. AMERIŠKI SLOVENEK, Joliet, Illinois, USA

Mesečnik RODNA GRUDA, Ljubljana.

**Sprevod k spominski kapelici na Orlovem vrhu Genova - USA ob
spominski proslavi 14./15. junija 1997**

Dobrodošli med nami
v Argentini „naše gore list“
nadškof in metropolit
ljubljski
dr. France Rode

Priobčujemo dokument,

ki do sedaj ni bil znan javnosti. Glede racij in taborišč podaja povsem nova dejstva. Mišljenje, ki je prevladalo, je odgovornost za racije naprtilo izključno italijanskim vojaškim oblastem. Iz preventivnega razloga, da se prepreči odhajanje med partizane, četnike, da se prepreči vsako možno neprijetno konfrontacijo, so racije zgledale nekaj rutinskega.

Povsem novo je dejstvo:

- a) Da so se Italijani za racije odločili, na hitro dne 27. maja 1942.
- b) Da je neposredni razlog za racije bil v informacijah, da se pripravljala „akcija“ proti Ljubljani.

Kako odgovoriti na vprašanje kdo je te informacije (z več virov) predal Italijanskim oblastem. Pri informacijah je jasno, da je šlo za namerno dezinformacijo. Politična in vojaška analiza iz tistih časov namreč nedvomno ne kaže na minimalne pogoje, da bi KPS z zavezniki kaj takega nameravala ali mogla izvesti.

Z dezinformacijo, izzivanjem okupatorja so odgovorni dosegli, kar je revolucija za bolj zajamčeni uspeh potrebovala. Ta izzivalna akcija pomeni nedvomno eno najhujših izdajstev, zločinov nad narodom. Iz vidika revolucije pa je bila logična za KPS.

Okupator je, logično, siloma izpraznil Ljubljano vseh elementov, ki bi mogli biti revoluciji ovira pri prevzemu oblasti. Odgovorni so dosegli dodatni, predčasni beg simpatirjev, terencev, ofarjev, ljudi med partizane.

V istem obdobju je bila izvršena podobna akcija in sicer z mobilizacijskimi pozivi, poslanih po KPS in zaveznikih, 600 oficirjem in podoficirjem bivše Jugoslovanske vojne, ki so bili v Ljubljani. Mobilizacijski pozivi so bili poslani preko dopisnic, kar preko javne pošte. Italijani so te pozive prestregli (to so prizadeti pričakovali) in vse naslovljence aretirali in odvedli v Gonars. Ni dvoma, da je Robotti med raznimi informacijami mislil tudi na mobilizacijske pozivnice. Ako bi Robotti prišel pred Slovensko sodišče po vojni, bi nedvomno opravičeval racije z informacijami o nameravani akciji, vstaji, uporu.

(Prevod iz Italijanščine).

TAJNO POROČILO ITAL. IX. KORPUSA
Shranjeno v Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani
(Kopija)

POVELJSTVO XI KORPUSA VOJSKE
OPERACIJSKI ŠTAB

Prot. 020/4450

P.M. 46, 27 Maj 1942/XX

Predmet. Manifestacije upornikov v Ljubljani.

POVELJNIKU DIVIZIJE GRANATIERI DE SARDEGNA
in v vednost

VISOKEMU KOMISARJU ZA PROVINCO LJUBLJANA

Vesti iz več virov so mi predčasno potrdile namen s strani upornikov izvršiti akcijo proti Ljubljani z možno podporo uporniških elementov v mestu samem.

Te vesti so potrjene v priloženem pro memoria s strani Poveljstva CC.RR. (Glavno poveljstvo Karabinjerov o.p.)

V zvezi s tem položajem, ki zahteva takojšnjo uporabo energičnih preventivnih ukrepov, sem se dogovoril z Visokim Komisarjatom za Provincio Ljubljano in zapovedujem sledeče:

a) Internacija v Gonarsu.

1) Sumljivih elementov v mestu (dijaki, brezposelni delavci itd.), ki bi mogli v slučaju napovedanih neredov formirati interne sovražne sile.

2) Vseh političnih zapornikov, ki čakajo na razpravo in na razpolago vojaškim oblastem in policiji, zaprti v lokalnih zaporih.

b) Deportacija v jetnišnice kraljevine političnih pripornikov, ki so že bili sojeni.

c) Uporaba sledečih vojaških preventivnih ukrepov

1) Blokiranje možnih podzemeljskih vhodnih izhodnih točk.

2) Zavarovanje izpostavljenih elementov na višini gradu (topovi) in na Rožniku.

3) Povečanje kontrole pred vojaškimi poveljstvi, kasarnami, javnimi uradi, električnimi centralami, železniškimi postajami, hoteli kjer stanujejo častniki itd. in vsa mesta v mestu, kjer bi se mogle na hitro postaviti ovire za prehod trup.

4) Posebno varovanje mostov, da se zjamči prehod čet v sredino mesta.

5) Instalacija rezervne električne naprave, da se zjamči oskrba osvetljevanja.

Za praktično uporabo kot gori omenjeno naj S.V. pokliče k sodelovanju elemente vojske (CC.RR., R.G. di Finanza, Obmejna policija, Agenti policije itd.) kakor bo dano povelje s strani Višjega poveljstva FF. AA. Slovenija in Dalmacija so kompetenca vojaških oblasti.

V svrhu sodelovanja naj se uredijo direktni kontakti s komandami.

Gornji ukrepi stopijo v veljavo danes zvečer.

Za internacijo dijakov, brezposelnih naj se vse pripravi v pričakovanju potrdila s strani S.A., z označbo Gonarsa kot sprejemnega taborišča.

GENERAL KORPUSA VOJSKE

KOMANDANT

f.to Mario Robotti

Pripravil, prevedel

dr. Peter Urbanc

LJUBLJANA v sveti noči

Pesniku in domobrancu FRANCETU BALANTIČU

O, naj te imenujem brata!
Naj vstopim skoz pojoča vrata
v svetišče tvoje:
kot Tebi naj srce mi poje
in vriska zadnji spev v plamenih,
kot Ti, še jaz naj na kolenih
labodjo pesem v ogenj shranim
in v smrt zgorim z nasmehom vdanim!
Balantič, brat, sežgani glas na njivi dozoreli,

v naš molk kričita Tvoji ustni zogleneli.
Pepel je Tvoj raztresel vihre piš,
da ni več kraja za posmrtni križ;
le to vemo, da Tvoj je spomenik:
viharni plamen, hrepenec navpik,
France, pred vhodom v tvoj goreči grad,
kleči nemirni, jecljajoči brat;
ko bo srce strohnelo mi v plamene,
naj moja pesem kot žgoč krik uvene.

Posvetilo pesnika Adolf Škerjanec-Igorja, predsednika Balantičeve družine pisateljev in pesnikov v Buenos Airesu, osebnem prijatelju pesnika Franceta Balantiča, ki je zgorel v domobranski postojanki grahovske noči plamenov, 23./24. novembra 1943, ko so Dakijeve partizanske tolpe namerile na postojanko italijanska topova in skoro porušile postojanko. „Ko so zažgali hišo je prišlo do katastrofe; ne do predaje, temveč do termopilske smrti“, kot pravi pesnik dr. Tine Debeljak.

„Ne vem, zakaj sem na življenja ženitnini -
morda sem padel kakor sveča iz rok dekleta?“

Malokdo je vedel kakšen umetnik je umiral v tisti usodni noči grahovske obrambe, ko je Balantič plapolal kot „bakla nema“. Samo najbližji poznavalci njegovih pesniških snovanj smo prestrašeno onemeli spričo grozotne smrti njega, katerega smo ob prvem nastopu v javnosti - ko je bil še dijak (1941) - priznali kot „pesnika svojske besede in individualnosti, zrele in originalne poezije po jeziku in doživetju“. Skratka pesniški talent, ki ga je treba varovati in mu dajati vse možnosti za razvoj.

(Dr. Tine Debeljak v zbirki poezij „Balantič“.)

„Trohneče vence sem si strgal z glave,
ostanki preperelih rož v laseh

so znamenje, da moram v vrste teh,
ki kmalu jih zdrobijo kepe rjave“.

(Iz sonetnega venca)

Amnestija

Amnestija!

Kot posmeh v izmозgane, od strahu in groze otrdele obraze mladoletnikov, je iz partizanskih ust prišla ta, tako strašno zlorabljen beseda. Ko so pomorili nad dvanajst tisoč domobrancev, do smrti mučili na tisoče drugih, in so pri življenju ostali samo tisti, ki so imeli srečo, da še niso dopolnili osemnajst let, so vrgli v svet besedo kot delo največjega usmiljenja.

Pomilostitev... je šlo od ust do ust. Nihče izmed fantov, ki so še ostali v Zavodih, ji ni prav verjel, nihče se ni upal vprašati, če je resnična. Kaj takega ni nihče pričakoval, prejsmrt pod udarcem puškeinega kopita. Preveč so jih že odgnali v noč, vrnil se ni nobeden.

Med temi redkimi je bil tudi Ivan. Bil je edini, ki je že lezel v dvajseto leto. To ga je vznemirjalo. Ni si mogel razložiti, kako da so samo njega zgrešili. Vsak dan je moral na zaslišanje, udarcev je dobil več kot zvrhano mero. Dvakrat so ga že nezvestnega privlekli nazaj v sobo. Vse so vedeli o njem. Bal se je udarcev in brč, ne pa smrti, zato je priznal vse, kar so hoteli, da so ga le v miru pustili.

Zadnja dva dni se je vse spremenilo. Nikogar niso klicali na zagovor. Po hodnikih ni bilo več dolgih vrst. Iz kotla je zadišalo po fižolu. Tudi grižljaj kruha so vsakemu privoščili. Pretepanje se je prenehalo.

„Pomilostitev... za vas, krvave zločince!“ - so partizani vedno glasneje, nekako ponosno govorili; prizvok zavisti jim je silil iz ust.

Tudi Ivan je slišal te besede, a v njih ni mogel najti niti iskre verjetnosti. Vsaj zase ne. Koliko jih je poznal, ki res niso storili drugega kot oblekli domobransko uniformo, pa so jih odvedli in jih ni več. Sam pa je bil oficir, dijak, do katerih so bili komunisti najbolj strupeni. Vse to mu ni dalo miru. Še ponoči, ko se je obračal na trdem zaprašenem podu, je vedno vstajala ta misel in se gnetla v čudno slutnjo, katere se je bolj bal, kot upal vanjo.

Dan pred velikim šmarom so jih spet klicali. Ivana so prvega odgnali na dvorišče. Fantje so se drug za drugim postavljali ob zid; iz varnosti, da se naslonijo nanj, če bi se komu stemnilo in bi omahnil. Za njimi so se skozi vrata vsuli rdeči tovariši, menda prav vsi, kar jih je bilo v tem kraju trpljenja.

Nihče se ni ganil. V tem trenutku so vsi pričakovali nekaj velikega, kaj, na to pa niti misliti niso mogli; preveč so bili izčrpani in stepeni. Ko bi jih pričeli streljati, bi bili še najmanj presenečeni.

Nenadoma, je iz gruče krvolokov stopil komandant. Tedaj je prvič pogledal fantom v oči. Poznalo se mu je, da se je v gozdu šolal in izobrazil. Zbiral je besede, da bi se izkazal važnega in mogočnega. Nekako takole je izvenel njegov govor:

„Največji sin jugoslovanskih narodov, naš ljubljeni maršal Tito, je v imenu ljudstva narodov Jugoslavije pomilostil vse, ki svojih rok niso preveč umazali s krvjo patriotov, partizanov, ali pa začeli in vodili revolucijo proti jugoslovanski narodni vojski. Vsi, katere bom zdaj klical, boste izpuščeni na svobodo. Da boste vedeli, da partizani nismo zločinci, kot ste govorili domobranci in farji. Glejte, da o vsem molčite. Kdor bo govoril proti ljudski oblasti, bo neusmiljeno kaznovan...”

Mešana čustva so spreletela jetnike.

Komandant je izvlekel polo papirja in začel brati imena. Fantje so drug za drugim dobili izpustnice in stopili mimo straže na belo, zaprašeno cesto.

Ivan, ki je bil prej prvi, je ostal do zadnjega. Komunisti so zijali vanj in uživali ob strahu, ki je vedno bolj gledal iz njegovih oči.

Končno je komunist poklical tudi njega. Komaj se je prestopil. S tresočo roko je zgrabil papir, na katerem je bilo napisano, da je svoboden in mu je vse odpuščeno.

„Tovarišica Ivanka, sestra, je prosila zate, zato si izpuščen...” je poudaril partizan in mu pogledal v obraz. Skrit posmeh mu je silil na ustna.

Ivan ni črhnul besede. Kot rosna kaplja z drevesa je omahnil na cesto. Mimoidoči so gledali za njim kot da je zaznamovan; nekateri iz usmiljenja, drugim je škodoželjnost silila iz oči tudi tedaj, ko se je komaj še držal pokonci.

Kmalu ga je prevzela cesta. Utrujenost je legla v ude in mu napolnila pljuča, da je komaj lovil sapo. Modrikaste podplutbe po životu so ga čedalje bolj skelele.

Zavil je na samotno stezo, da se umakne predmestnim zijalom, ki so v gručah postajali po cestah in buljili za njim. Hladen piš je potegnil od Kamniških planin in ga osvežil. Vonj sušeče se otave ga je omamljal. Ves drug se je počutil. Misel se mu je spet oprijela življenja, na katerega zadnje tedne že ni več računal. Sanje nekdanjih načrtov so se spet zbudile in se zdele verjetne; še nikoli ne tako kot zdaj.

In sestra, Ivanka? Tri leta je bila pri partizanih. Nikoli se ni oglasila, če še živi. Oče in mati sta jokala za njo, sam je ni obsojal, ampak molil zanjo. Ali je Bog res uslišal njegovo molitev in prošnje?

Rad bi ji že stisnil roko in jo objel. Toda pot se je vlekla, daleč je bil še dom...

Sedel bi v mehko travo pod hribom in se oddahnil. Toda ne utegne. Življenje preveč glasno kliče in vabi z najlepšimi slikami. Novo življenje se budi v njem. Trpljenje mu je bilo izmilo oči in očistilo srce, da zdaj tem jasneje vidi prihodnost, ki je pred njim. Kar ne more verjeti, da je res še živ in je na poti domov, po katerem je s praznim upanjem hrepenel in jokal. Zdaj je vse tako blizu resnici. Čaka ga sestra, vsa spremenjena in dobra. Ohranila jim je dom, ki je samo njihov. Potem bodo s Koroške prišli tudi starši in sestra Marija. Kako lepo bo spet doma!

Kar zavriskal bi od veselja, a ni imel moči. Le s težavo je prestavljal noge. Srce pa je bilo od sreče in ga z globokimi utripi gnalo v življenje.

Tam za bregom je ležala njegova vas. Samo še dvajset minut, pa bo doma. Že vidi cerkveni zvonik, ki se dviga visoko nad vasjo in ga pozdravlja.

Še kratek ovinek ga loči od doma. Kar preko vrta nameni korak, da bo prej doma. Domačija ga je sprejela kot ženina. Vsa je bliščala v soncu. Pred nekaj meseci prebeljeno zidovje je bilo kot oprano. Veliki rdeči nageljni so se v šopih usipali raz okenj; Ivanu se je zdelo, da duha njih vonj in ga sprejema kot pozdrav, ki ga ne bo nikoli pozabil.

Na pragu je opazil sestro. Takoj jo je spoznal, čeprav se je močno spremenila. Z velikimi koraki, nekako divjaško mu je stekla naproti. Tudi Ivan je pohitel, kar so mu dale moči.

Prišla sta si na dvajset korakov. Tedaj je opazil, da se je v njeni desnici nekaj zasvetilo. Bil je samokres. Ni mogel verjeti in si ne razložiti, zakaj se mu bliža z orožjem.

Postala je kot da okleva. Videl je nabrekle žile na njenem vratu in roka se ji je tresla kot napeta tetiva na loku. V istem hipu pa je že planila naprej in dvignila desnico. Zamolkel pok je odjeknil in se razbil po vasi, kakor da išče pokoja in miru.

„Ivanka!“ je hropeče jecnil brat in omahnil. Kri, ki je tekla iz njegovega čela, je rdečila domačo zemljo, po kateri je tako hrepenel.

Ivanka je pristopila in še štirikrat sprožila prav od blizu. Potem se je umaknila kot zver. Kmalu se je na dvorišču ustavil avtomobil. Ivanka se je odpeljala z oficirjem, ne da bi oči dvignila od tal.

Ivan je z obrazom obrnjenim v nebo ležal na domačem vrtu. Nihče od vaščanov se ga ni upal priti pogledat. Šele pozno ponoči je Bog poslal nevihto, ki je izprala kri z njegovega obraza in zbudila človeka, ki ga je skrivaj pokopal.

Ivan Korošec

Naš - VSEH MRTVIH DAN

Razbita,
razčetverjena telesa
častnikov vojske izdane.

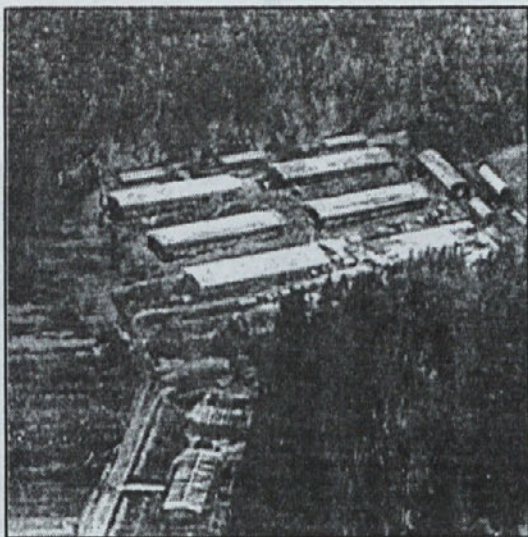
Do smrti sestradani
živi mrtvaki
neustrašenih borcev.

Onečaščene žene,
plen zmagovalca
prostakom strasti.

Matere,
domovini zvestih sinov
opljuvane
in s svinjami psovane.

Deviška dekleta,
naslada
satanskih nočnih orgij.

Ugrabljeni otroci
in od prsi odtrgani dojenčki,
v srd maščevanja vampirjev
žejnih krvi.

Teharje, taborišče smrti.

Vse je zasuto,
vse pokrila je
v nebo vpijoči zločin:

Kipečo mladost,
sanje ljubezni,
izropana devištva,
psovke, udarce,
grozo, bolečino
in razočaranja
strtih želja.

Vse je zasuto
in izravnano.

Vse prst postaja,
za novo zorenje,
za novo pomlad.

Ni groba,
ne imena pobitih,
le drobne lučke
šepečejo mir
na kraju krvi,
kjer pod osamljenim križem
globoko zasute,
razbite,
trohnijo kosti.

Tesarje, spokojni mir.

Spomini

Nadaljevanje in konec

Dne 15. februarja so nam sporočili, da je vrhovno sodišče v celoti potrdilo obsodbi in da so odvetniki vložili brez naše vednosti prošnje za pomolostitev. Dne 21. februarja so naenkrat vdrl v sobe komunisti z naperjenimi revolverji. Vodil jih je hudič dr. Turnšek in Ribičič, ki je bil takrat še major. Grozno je bilo, ko se opolnoči odpro z ropotom vrata in pridrvijo notri z naperjenim orožjem in tulijo: „auf prokleti banditi“. Morali smo se do zadnjega sleči in iti tako nagi in bosi na mrzli hodnik. V tem takozvanem „smrtnem traktu“ nas je bilo čez 70 na smrt obsojenih in vsi smo morali nagi stati ob oknih hodnika z dvignjeni rokami nad glavo. Prepričani smo bili, da je to naša zadnja ura in marsikdo je glasno jokal. Iz naše sobe smo bili vsi mirni in tihi ter logično sklepali, da ne bo nič hudega, ker so komunisti vdrl v sobe in jih preiskavali, pri tem pa metali naše stvari na hodnik. Pobrali so nam vse - še čike in kruh, ki smo ga tisti dan fasali,. Najbolj tragično je bilo to, da so nekateri ravno prejšnji dan dobili pakete in so tudi te pobrali in zmetali iz sobe. Ko je bilo preizkave konec, so nas po enega in enega zapodili nazaj v celice in nam svetili v usta in (oprostite) tudi v rit, da ja ne bi kdo kaj skril. Vrnili so nam le obleke, vse ostallo so odnesli. Tako smo bili popolnoma oropani in samo se čakali konca. Dva dni pred tem je prišel v našo sobo še Jeglič Fr., ki je bil tudi na drugem procesu obsojen na smrt in je po tem ravnanju robantil, da je bilo joj. Jeglič je namreč zelo velik materialist in dokaj skop ter varčen, zato je njega to ravnanje še toliko bolj prizadelo. Tako smo čakali konca. Dne 18. marca 1946 dopoldne so odpeljali Peterlina, Križa, Finca, in Žitnika Maksa na OZNO v prisilno delavnico na poljanski nasip radi Inteligent servica. Popoldne pa so iz naše sobe vzeli tudi župnika Cerkovnika, iz sosednje sobe pa Križaja, Mehleta in Rormana ter jih odpeljali na konec hodnika v posebno celico. Nismo si vedeli razlagati zakaj. Toda zvečer namesto da bi šli spat, smo morali pričeti ribati sobo, ki ni bila za praznike nikoli dovolj čista ter smo jo morali zato ponovno in ponovno ribati, menda tisto noč 10 krat. Končno so bili le zadovoljni. Nato smo morali naše borne stvari zložiti na kup ob eni steni kar so lepo pokrili z eno odejo, tako da je izgledalo kot kak kauč. Prinesli so nam v sobo mizo, dve klopi in na mizo glej čudež celo šopek rož v škatlji od konzerve. Nismo mogli razumeti te

spremembe, a ob 9. uri dopoldne smo zvedeli. V sobo je prišel upravnik jetnišnice in tožilec Ljubljane ter nem prebral, da smo pomiloščeni na 20 let težkega prisilnega dela. Tako nas je bilo pomiloščenih 11 (dr. Kostl, dr. Vrčon, dr. Alujevič, Vujošević, dr. Jan, Fionec, Bajec, Matelič, Žekar, Kovač in Por Anton), dočim je šel nato tožilec v zadnjo sobo in našim nesrečnikom povedal, da jim je prošnja za pomilostitev zavrnjena in bodo justificirani (Peterlin, Križ, Križaj, Mehle, Rorman obešeni, a župnik Cerkovnik ustreljen). Kmalu po tem sporočilu so se vrata zopet odprla in so vstopili sodniki, tožilci, ministri in ne vem kdo še, saj jih je bilo vse polno, ter so nas prišli gledat kot zveri v kletki, pri tem pa nam hinavsko čestitali, da smo ostali pri življenju. Ti so povedali, da je slovensko vrhovno sodišče predlagalo le 9 pomilostitev, dočim sva jaz in Bajec navržena v Beogradu in sicer zato, ker je za Bajca sprosila v Beogradu za pomilostitev njegova žena, ki je šla z drugimi ženami osebno v Beograd, dočim je mene Beograd pomilostil samo zato, ker sem bil najmlajši na procesu. Tako sem pač ostal po naključju živ. Vsa ta ceremonija se je izvršila ravno 19. marca 1946 dopoldne - torej ravno na praznik Sv. Jožefa, drugi dan, 20. marca pa so zvečer na strelišču ustrelili župnika Cerkovnika. 21. marca zjutraj ob 5. uri pa so na sodišču obesili dr. Križaja in Rormana. Polkovnika Peterlina in majorja Križa niso, ker sta pač bila na OZNI, dočim je Mehleta rešil tožilec dobesedno izpod vislic za obnovo procesa. No, kot smo zvedeli so potem 24. aprila 1946 verjetno usmrtili Peterlina in Križa, ker smo jih pač tisti dan nazadnje videli in je od tistega dne izginila za njima vsaka sled. Dočim je Mehle prišel ponovno pred sodišče in bil ponovno obsojen na obešanje, toda tudi tokrat ga je tožilec rešil in zahteval ponovni proces, češ da ni toliko kriv. Zopet je imel ponovni proces leta 1947 in bil ponovno obsojen na obešanje ter bil 10. julija 1947 tudi dejansko obešen.

3. maja 1946 smo šli iz Ljubljane v Teharje - v kraj kjer so pobili toliko domobrancev in naših ljudi. Tu smo bili v taborišču in še v tem v posebni sobi zaklenjeni in posebej zastraženi pač kot najhujši zločinci. Lepega dne so odpeljali duhovnike nazaj v Ljubljano. Ker so takrat bili po gozdovih še križarji, ki so hoteli na vsaki način nas osvoboditi in zato večkrat napadli taborišče, so nas 7. julija 1946 odpeljali iz Teharij v Maribor in to v kaznilnico na Pobreški cesti. V tej kaznilnici je bilo obupno, saj so delali z nami kot s psi. Po enem mesecu strogega zapora v samicah so nas napodili na delo na dvorišče, kjer smo morali podirati ruševine, ker je bila kaznilnica med vojno močno bombardirana, nato pa čistiti opeko in jo lepo zlagati. To delo nam je prijalo, ker smo pač bili malo na zraku. Toda prišla je zopet

zima in mi smo morali že od oktobra zopet v celice brez oken, brez slamaric in brez odej, tudi brez slamnjač. Lahko si mislite, kako nam je bilo v tisti mrzli zimi, ko je vse okoli nas zmrzovalo in je bilo zjutraj na stenah sreža in ledu za tri prste na debelo, mi pa brez odej, brez tople obleke. Zeblo nas je in vsi smo bili ozebli. Jaz sem imel srečo, ker sem bil že iz Dachaua navajen zime in sem si vsaki dan masiral roke in noge z snegom iz okna. To mi je pomagalo, da nisem staknil ozeblin, za katerimi so drugi zelo trpeli. Hrana je bila zelo slaba - pač samo redka repna voda, kruha pa le 7 dkg na dan in še to iz čiste koruze, tako, da ni bil večji hlebček kot velikost jajca in tako trd, da če bi ga vrgel v steno, bi se v steni gotovo naredila lukna. No, hvala Bogu je zima tudi enkrat minila in prišla pomlad. Marca meseca sem se jaz prostovoljno javil na delo k zidarjem in nosil dva meseca malto in opeko, kar je bilo zelo težko. Toda sam Bog mi je dal to misel, kajti ostali so morali aprila meseca v gramozno jamo kopati pesek, kjer so jih nečloveško gonili in par tudi ustrelili. Vse leto in še prihodnjo zimo so reveži garali v tej gramozni jami, dočim sem jaz napredoval od nosača do zidarskega vajenca, kar je bilo vsekakor lažje delo kot delo v gramozni. V treh mesecih sem se „izučil“ za zidarja in že samostojno zidal vse ter ometaval celo fasade. Kot zidar sem imel malo večji kruh (20 dkg) in malo več repe v tisti vodi, kar je bilo pač važno. Poleg tega sem bil vedno na soncu in zraku, kar me je dobro utrdilo. Toda delal sem tudi vso zimo do 4. januarja 1948, ko so me nenadoma z brzovlakom odpeljali v Ljubljano. V Ljubljani so me vrgli ponovno v celico in pričeli z zasliševanjem, ker se je baje v nekem našem časopisu v Münchnu pojavilo moje ime. Zopet se je pričelo zasliševanje in pretepavanje na mile viže, a hvala Bogu niso mogli nič, ker pač jaz nisem imel ničesar na vesti. Končno so pripeljali še druge v Ljubljano. Maja so nas zopet dali v skupne sobe in smo morali vsi, ki smo znali lepše pisati ali vsaj malo razumeli latinsko in nemško prepisovati stare cerkvene matične knjige. To je bila zelo prijetna zaposlitev, a žal ni trajala dolgo, kajti zopet so nas razbili in pometali po samicah. Takrat je izbruhnil namreč spor med Beogradom in Moskvo (tkzv. Informbiro), ter so jasno vso jezo izvrgli zopet na nas. Nekatere so odpeljali takoj v Maribor, kjer so jih vrgli v tkzv. IZOLACIJO, to je da so jih dobesedno zazidali v neke sobe v tretjem nadstropju in niso eno leto videli niti sonca (tudi okna so jim zazidali) kaj šele kaj drugega, hrane pa so jim dali še manj. Mene so vrgli v Ljubljani v samico, potem pa v bunker na cement kjer sem se močno prehladil in dobil 4. maja vnetje rebrene mreže (pleuritis exudativa) na desni strani. Z visoko vročino so me preselili v ambulanto kjer sem bil pa le tri tedne, nakar so me z vročino

enostavno odpeljali v Maribor in zopet vrgli v samico. Nekoliko sem se že pocajtal, ko so me napodili zopet na dež in nato mokrega vrgli v bunker, kjer se je bolezen ponovila. Zopet sem jo nekako prebolel, a kaj ko so zopet poskrbeli za ponovni prehlad in sem zbolel še na levi strani. Sedaj so me vzeli v ambulanto in mi izpumpali vodo iz prsnega koša. Kmalu so me izpustili, pa sem zopet zbolel. Hvala Bogu mi je mama iz Avstrije poslala streptomycin, katerega sem si nekaj časa kar sam vbrižgaval, pozneje pa ambulantni zdravnik in sem se tako rešil. V tem pa ko sem bil najhuje bolan, pa so priredili v naših sobah zopet preizkavo in metali po tleh tudi zdravila, kar je mene zelo zdražilo in sem jim brusil nazaj take, da so šli drugim kar lasje po konci. Višek je bil, ko so našli pri meni rožni venec in so ga vrgli po tleh. Ob tem sem skoro podivjal in jih začel zmerjati, da so še hujši kot Gestapovci, da kršijo ustavo in zakone. Posledica je bila, da so rožni venec pobrali, mene pa dali na raport upravniku kaznilnice, kateremu sem tudi povedal, da so slabši kot Gestapovci, da je vera z Ustavo zajamčena in oni to ustavo kršijo itd. itd. Rezultat je bil, da mi je rožni venec vrnil „da ne bo kršena ustava“ mene pa kaznoval z bunkerjem za tri mesece. Tako sem zopet bolan moral v mrzli in temni bunker, kjer sem mislil, da me bo konec. Toda vzdržal sem in se vedno pritoževal dokler ni prišla iz Beograda neka komisija pred katero so se ustrašili in me vzeli iz bunkerja ter me dali nazaj v ambulanto, kjer so mislili, da me bodo skrili pred komisijo, a se jim ni posrečilo, ker nisem bil tiho in sem z vpitjem opozoril komisijo na mene. Prišla je (no, saj so to enaki komunisti, čeprav iz Beograda in znano je, da „sova sovi oči ne skljuje“) in sem tudi tej napel vse litanije. Seveda pomagalo ni drugo kot to, da me niso več vrgli v bunker, ampak po par tednih odpeljali nazaj v Ljubljano. Tam so me dali v ambulanto, kjer so se pokazali prvi znaki tuberkuloze. Tudi to sem prebolel in so me zato 1954 leta poslali iz Ljubljane na Ig, kjer sem delal nekaj časa pri čiščenju šib za pletarno, potem pa začel risati in rezljati iz lesa. Tudi to delo mi je bilo zelo prijetno. Tako so me končno iz Iga po 10 letih zapora izpustili na „zlato svobodo“. Prišel sem v Ljubljano dobesedno nag in bos in sem zopet zbolel. Kmalu sem se zaposlil, pa zopet zbolel in moral v bolnišnico. Končno sem šel službeno na Primorsko, kjer sem res dobro živel, saj sem zelo malo delal, sicer pa bil bolj v Okrevališču, kjer je bila zelo dobra hrana, toda popraviti se nisem mogel. Po izpustu iz zapora sem 5 krat zaprosil za potni list za v Švico, pa mi ga niso dali, ampak so vedno rekli, da jaz ne bom nikoli dobil dovoljenja in Švice nikoli videl. Jaz sem rekel BOM. Zato sem sestavil prošnjo v angleščini in jo poslal mami ter jo poučil kako naj pošlje na Organizacijo Združenih narodov. Tako je

mama storila in en mesec potem so me klicali na OZNO in povedali, da bom dobil potni list, ker mi ga MORAJO dati. Res sem ga dobil 8 dni po tem razgovoru. Tako vidite, sem 1. marca 1957 končno le prekoračil Jugoslovansko mejo in prišel v Švico, kjer sem našel mamo v bolnici. Hotel sem se zaposliti in iskal službo, seveda sem pa zato moral k zdravniku, ki je ugotovil, da sem bolan in me poslal v sanatorij. V sanatoriju so poskušali eno leto vse, toda niso mi mogli pomagati, zato ni kazalo drugega kakor, da grem na operacijo. Tako sem šel julija 1958 v Kantonsspital Zürich, kjer sem bil 19. julija operiran za srce in pljuča. Operacija je trajala polnih 9 ur in so mi poleg operacije srca še izrezali kos pljuč (lobektomija lobi sup. sinistri), nato naredili še dekortikacijo pljuč in torakoplastiko. Po operaciji sem mislil, da bom šel po gobe, a po prejemu sv. olja se je stanje poboljšalo. Šel sem nazaj v sanatorij in tam ležal eno leto ter bil 19. julija 1959 odpuščen (torej ravno eno leto po operaciji).

Zopet sem bil na cesti brez stanovanja. Končno se mi je posrečilo najti stanovanje in sem se zadolžil, da sem za silo nakupil opremo. Vzel sem mamo iz bolnice, da živiva končno zopet skupaj. Toda novembra 1959 sem zopet zbolel in bil jan. 1960 prvič, febr. 1960 pa še drugič operiran, zadnje radi začetka raka na danki. Toda vse sem prebolel in upam na bolje.

Sprava med Cerkvijo in KPS

Vaška straža v Devici Mariji v Polju ob razsulu italijanske armade

Vaška straža v Dev. Mar. v Polju je bila ustanovljena dne 3. septembra 1942. Imela je namen zaščititi prebivalstvo občine Dev. Mar. v Polju pred navalom komunistične revolucije, ki je pod italijansko okupacijo izbruhnila na povelje iz Moskve v Sloveniji.

Člani straže so bili povečini mladi katoliško usmerjeni fantje, pa tudi možje iz vse občine.

Postojanka Vaške straže je imela svojo vojašnico v Prosvetnem domu v Dev. Mar. v Polju.

Ponoči so patrolje šle po vaseh ter razkrivale komunistična jedra, ki so delovala na terenu in imela zvezo s partizanskimi komunističnimi tolkami v gozdovih Dolenjske in Notranjske.

Italijanska vojska je razpadla na Mali šmaren, 8. septembra 1943.

Vaška straža, - tako v Dev. Mar. v Polju, kakor druge po okolici so dne 9. septembra zapustile svoje postojanke in se odpravile proti Dolenjski.

Iz Polja smo odhajali nekako ob 8 zjutraj preko Ljubljane, katero smo prebrodili v Sigah nad Vevčami.

Zbrali smo se na hribu za cerkvijo sv. Urha v Dobrunjah, kjer smo se sušili. Po dveh urah smo prišli v vas Sela pri Škofljici. Tu smo ostali ves dan do večera, kjer smo imeli slovesno prisego kralju Petru II.

Zvečer ob 10. smo odšli proti Šentjurju pri Grosupljem. Tu smo ostali dva dni. Hodili smo v zapuščeno italijansko skladišče po hrano in municijo.

Po dveh dneh smo vso prtljago, orožje in municijo naložili na vozove in skupno s šentjursko postojanko Vaške straže odšli na Turjak, kamor smo prišli dne 12. septembra 1943 popoldne. Po dveh urah počitka je odšla vsa naša postojanka proti Zapotoku. Jaz sem bil ordonans pri bataljonskem komandantu Milku Pirihi, zato sem ostal. Noč sva prespala na Turjaku. To noč so pa že partizani začeli napadati Turjak. Naslednje jutro sva s komandantom ter nekaterimi drugimi oficirji odšla proti Zapotoku. Tu smo prespali noč.

Dne 14. septembra je naša poljska postojanka in postojanka iz Šmartna ob Savi bila poslana v vas Osredok pod Mokercem. Tu so bile ves dan borbe s partizani, proti večeru je prišla še postojanka od Sv. Gregorja pri Vel. Laščah.

Tu so nas razdelili v dve skupini. Tako je odšla polovica Poljcev in Gregorcev naprej na Osolnik, druga polovica pa je ostala na Osredku.

Cerkvica na Velikem Osolniku stoji kakih dve sto metrov na griču nad vasjo. Okoli cerkve je bilo postavljeno mitraljesko gnezdo, kjer je bilo kakih deset naših fantov. Ostali borci so ostali spodaj v vasi, med katerimi sem bil tudi jaz. Tu smo polegali; nismo še zaspali, ko so se oglasili mitraljezi zgoraj pri cerkvi.

Na nasprotni strani vasi pod cerkvijo se je bližala kolona partizanov - kot sem pozneje izvedel je bila to cela Tomšičeva brigada, ki so jo naši pri cerkvi opazili in jo napadli. Brigada je bežala v vas, kjer smo se nahajali mi.

Mi smo bežali proti cerkvi. V vasi je padel takoj Pajsar Jože, ki je stal na straži. Bil je iz šmarske postojanke. Partizani so v vasi več naših ujeli, med njimi sem bil tudi jaz.

Ko sem stopil iz hiše, da bi bežal proti cerkvi, kakor je bilo povelje, so prišli proti meni štirje partizani; eden je zavpil:

„Roke v vis!“

Menil sem, da so naši in sem dejal: „Nikar ga ne lomi!“ Partizan je ponovil povelje in me vprašal kdo sem. Povedal sem, da sem četnik, nakar je še močneje zavpil: „Roke v vis, če ne bom streljal“. Spustil sem puško in rad ali nerad dvignil obe roki. Stopil je k meni, me preiskal in odvedel v neki hlev, kjer sta bila že dva naša.

Med tem se je pa že razvil boj med našimi pri cerkvi in partizani v vasi, iz katere so jurišali proti cerkvi.

Iz nasprotnne hiše pride adjutant komandanta Piriha z njegovo brzostrelko. Padel je pred partizane slično kakor jaz. Ko je videl, da ni izhoda, pomoli enemu od partizanov brzostrelko in mu reče:

„Glej tovariš, prinesel sem ti brzostrelko našega komandanta.“

Imre, komandir čete, pred revolucijo cestni pometlač iz Ljubljane, kakor nam je pozneje sam povedal, je odvedel adjudanta Škulja, ki smo mu rekli Šandor, k nam v hlev. Tu se je začel Imretu dobrikati, da bo šel v njegovo četo. Med tem so privedli ranjenega partizana. Imre je takoj odredil, najgre zanj nekdo po mleko. Javil se je takoj Šandor. Za spremstvo je dobil nekega partizana. Čez kake pol ure se vrne partizan sam z

mlekom. Komandir Imre je vprašal, kje ima belčka. Partizan mu je pa začel pripovedovati, kako mu je ušel. Ko sta prišla do hiše, kjer naj bi dobila mleko, je Šandor poslal partizana v hišo po mleko, med tem jo je pa sam lepo odkuril.

Boj pri cerkvi je trajal vso noč do jutra.

Zjutraj ob šestih so vse ujetnike iz hleva - bilo nas je pet - dvignili in smo šli v spremstvu štirih partizanov v vas Rob z dvema vozovoma po municijo.

Okrog desetih dopoldne smo se vrnili. Boj je bil med tem končan. V tem boju so padli: poveljnik Ivan Habič iz postojanke Sv. Urha. Menoni Vinko iz Zaloga pri Ljubljani, Resman Jože, študent, iz Dev. Marije v Polju.

Ostali naši borci so bili pa v nekem vrtu v vasi zastraženi od partizanov.

Kmalu se je pripeljal z motorjem mesar Stane Semič - imenovan komandant brigade - Daki.

Naše so pred njim postrojili, on jih je pa začel odbirati.

Najprej je vpašal:

„Kdo so funkcionarji?“

Javili so se Novak Jaroslav, Dimnik Martin in nekdo od Sv. Gregorja, imena se ne spominjam.

Nadalje je vprašal, kdo je šel prostovoljno k beli gardi. Javil se ni nihče. Ker se ni nihče javil, je Daki zahteval od funkcionarjev, da naj pokažejo prostovoljce. Dejal je, da kdor od teh treh pokaže prostovoljce, ne bo ustreljen. Novak Jaroslav in Dimnik Martin sta molčala, komandant od sv. Gregorja pa je svoje borce klical iz vrste. Naštel jih je kakih petnajst.

Nato je Daki sam odbiral. Šel je od borca do borca in kogar se mu je zdelo, je potegnil iz vrste. Odbral jih je sedem.

Vse, ki smo stali še v vrsti je vprašal, če hočemo ostati pri njih, ali se vrniti domov.

Vsi smo dejali, da hočemo ostati pri partizanih.

Nam petim, ki so nas ujeli ponoči, so nam že, ko smo se vrnili iz Roba, dali orožje, ter nas uvrstili v svoje čete. Četa, v kateri sem bil, in še ena četa je bila določena za spremstvo 24 naših borcev, ki smo jih peljali k cerkvi nad vasjo, kjer se je ponoči vršila borba.

Korakali so v sredi, na vsaki strani pa je bila ena partizanska četa. Ko smo prišli do cerkve, so postavili naše ob zid, ena četa je stala ob koncu cerkve, druga pa nasproti njim v razdalji par korakov.

Poveljeval je Imre.

Prvi od naših fantov je bil Novak Jaroslav, ki ga je Imre prijel za rokav in ga odvedel od zidu do konca cerkve. Ostali naši so mu sledili tako, da so stali tik ob zidu.

Imre je potegnil iz žepa pištolo in začel streljati naše fante. Prvi je bil Novak Jaroslav. Ustrelil ga je od blizu v tilnik. Nato je nadaljeval. Nekateri naši fantje so med tem začeli glasno moliti; mnogim se je utrnila solza.

Ko je prišel Imre do Dimnik Martina - ki je poveljeval postojanki iz Šmartna ob Savi, pred vojsko je bil aktivni narednik jugoslovanske vojske - je imel ta v roki rožni venec in je molil.

„No hudič, za tega si se ti boril“, in ga vrgel proč.

Na vsakega padlega so planili partizani in partizanke in jih začeli ropati. Pobrali so jim vse, najprej ure, prstane, nalivna peresa, škornje in dobro obleko. Večina je šla gola v grob.

Ko je bilo streljanje končano, so nam petim, ki so nas ujeli ponoči, prinesli krampe in lopate, da bi svojim tovarišem izkopali grob in jih pokopali. Toda komaj smo pričeli z delom, je prišlo povelje in smo odšli nazaj v vas. Tu so priključili še vse ostale naše fante in odšli smo v vas Rob.

V Robu smo ostali čez noč.

Bil sem zelo potr in žalosten tega, kar se je dogodilo prejšnji dan, 15. septembra 1943 - na praznik Žalostne Matere božje.

To je opazila gospodinja hiše, v kateri sem prenočeval, in ko ni bilo nobenega partizana, me je vprašala, zakaj sem tako potr. Povedal sem ji, kaj se je prejšnji dan dogodilo na Velikem Osolniku. Povedala mi je, da je bil med onimi fanti tudi njen sin. Žena me je pogostila.

Na Robu nam je politkomisar govoril o partizanskih zmagah in dejal, da je že vse v njihovih rokah, razen Ljubljane, ki jo bodo zavzeli v nekaj dneh.

Še isti dan - 16. septembra - smo odšli v Želimje. Tu se je ponovila stara pesem: govor, partizansko ropanje in nasilje po hišah, mobilizirali so vse moške, ki so jih dobili doma. Zvečer smo odšli proti Pijavi gorici. Ko smo prišli do vasi, smo poplegli po travi, v vas pa nismo šli. Čez kake pol ure smo se obrnili nazaj proti Želimju. Tu smo prenočili.

Naslednji dan - 17. septembra - smo že ob petih zjutraj odšli proti Cerknici na Notranjskem. Tja smo prišli zvečer ob šestih. Ves dan smo bili brez hrane.

V Cerknici je bilo zbranih okoli tri tisoč partizanov, pripravljali so miting. Bilo je na soboto.

Prenočili smo v Sokolskem domu.

Naslednje jutro sva šla s Bolta Nacetom h komandantu bataljona s prošnjo, če smeva k maši, ker je nedelja. Dovolil nama je ter naročil, da morava takoj nazaj. Pa glej smolo, na vogalu ob glavni cesti naletiva na Imreta, ki naju je vprašal:

„Kam pa vidva?“

Spogledala sva se in mu povedala, da greva k maši in da nama je dovolil komandant bataljona.

„Sedaj ni čas za to! Marš nazaj!“

Komaj sva prišla do Sokolskega doma, se je začul strel. Nemška granata je zadela stolp cerkve. Nemci so napadli Cerknico. Prišla je komanda za beg.

Bežali smo čez most. Od nasprotne strani pride Daki, ki nas je nagnal nazaj na položaje. Nastala je panika. Partizani so bežali na vse strani. Bolta Nace, Sever Jani in jaz smo prišli do velike hiše, kjer smo na dvorišču skočili v svinjak. Tu je bil naš desetar - partizan. Prosil nas je, naj mu z bluze odtrgamo „čine“.

Iz svinjaka smo se skrili v koruzo za hišo. Ves čas borbe smo bili v koruzi. Zaslišali smo nemške tanke. Šli smo iz koruze k Nemcem. Ti so nas preiskali. Nevede sem imel v žepu naboj lahkega minometa. Postavili so me pred tank in me hoteli ustreliti.

Civilisti so poklicali gospoda župnika, ki je znal nemško, da jim je dopovedal, kdo smo. Nato sem bil rešen.

Dobil sem dovoljenje za v Ljubljano, kjer sem v šentjakovski šoli našel tovariše soborce iz Zapotoka in ostalih postojank Vaških straž.

**16. novembra bo poteklo 48 let odkar
je umrl naš veliki škof ljubljanski
dr. Gregorij Rožman**

Slava mu!

Kultura v Ljubljanski pokrajini v l. 1941-1945

je bila spontana posebnost slovenske narodne zavesti in jasnega ideološkega prepričanja slovenskega naroda. Dušo temu zagonu je dala narodna domobranska miselnost - „Bog, Narod, Domovina“, ideja neoporečnega slovenskega voditelja generala Leona Rupnika.

Čas se spreminja in mi se v njem, pravi stari pregovor. V pisanju si bom vzel v pouk pisane misli protikomunističnih mislecev, pa tudi nekaterih partizanov. Ti po desetletjih enoumja tudi priznavajo vrline številnih slovenskih kulturnikov, ki so nastopali in delovali v času zasedbe italijanskih in nemških sovražnikov.

Znanstveni institut Filozofske fakultete je v zadnjem času odprl resnice v področju t.i. „desno“ usmerjene slovenske glasbe v času druge svetovne vojne oz. revolucije.

Znani kulturnik in zgodovinar Franc Križmar je posvetil temu vprašanju več strani, v sodbi pa se je izognil ideološkim izhodiščem komunistične in protikomunistične razlike. Vsi moramo priznati, da je na Slovenskem, v Ljubljanski pokrajini obstojala nevtralna, neodvisna glasbena ustvarjalnost. Zgodovinsko dejstvo je, da je ista v polni meri oživela v času, ko so nemške oblasti po vztrajnih zahtevah prezidenta generala L. Rupnika pustile slovenski pokrajinski oblasti slovensko narodno zastavo, univerzo, šole in prosvetna društva. Sploh v vseh uradih, slovensko poslovanje, tudi v Cerkvi.

Trditev uglednega slovenskega politika, da so Nemci zaprli univerzo v Ljubljani, ni resnična. V času nemške zasedbe je na univerzi diplomiralo precej slovenskih akademikov.

Dejstvo je, da so v Ljubljani kljub okupaciji delovale slovenske šole, operno in dramsko gledališče. Vse to je bila manifestacija slovenskega naroda na „uradni tuji“ zemlji.

Še pestrejšje kot glasbeno šolstvo je bilo glasbeno življenje. Ljubljana, Celje in Maribor so se odlikovali po številnih koncertih, na katerih so nastopali povečini slovenski glasbeni umetniki. Ti nastopi so dali misliti neredkim nemškim, štajerskim politikom, da je Hitlerjeva zahteva „narediti Spodnjo Štajersko zopet nemško“ pretirana in politično zmotna. Hitlerjevo zapoved so izpolnjevali štajerski nemškutarji, pa tudi komunistična pro-

paganda s svojimi prezgodnjimi in vojaško nepomembnimi napadi rdečih terencev na nemške zasedbene organe, ki so končali s strašnimi likvidacijami in izseljevanjem zavednih slovencev, štajerskih in gorenjskih rojakov.

Orkester ljubljanske opere in baleta ni prenehal nastopati v vojnem času. Osebnost sem prisostvoval sinfoničnim koncertom D.M. Šijanca. Njegov orkester je deloval do začetka leta 1946, ko se je D. Šijanec izselil v Argentino, tu ustanovil Mozarteum in žel kot dirigent med kritiko velika priznanja. Avstrijski kancler ga je odlikoval za kulturno delo z odlikovanjem avstrijske vlade. (O njegovi prehitri smrti sem pisal v „Slovenski državi“).

Med najbolj zavzetne sodelavce s Pokrajinsko upravo pod generalom L. Rupnikom štejem slovenskega skladatelja, esejista, kritika in profesorja na Glasbeni akademiji za glasbo dr. Vilka Ukmarja.

Spodbuda za kulturno ustvarjanje je obstojala med vsemi kulturnimi ustvarjalci. Nemške oblasti se niso vmešavale v njih delovanje, bolj OF in KPS, ki sta zlasti v letih 1943, 44 in 45 začeli proti kulturnim idealistom z grožnjami, da se pridružijo NOB.

Človeško strašna vojna leta so postavila slovenske kulturnike pred alternativo: z domobranstvom ali s boljševiki.

—

Ne bom se spuščal v oceno kulturnega udejstvovanja OF in NOB, ki je narekovala vsem kulturnikom ideološko smer pisanja. Kulturni kritiki so utihnili. Osebnost nisem zasledil v njihovih črticah ljubezen do domovine in svobode slovenskega naroda. Franček Saje je moral zbrati gradiva za 600 strani, polne sovraštva in maščevanja. Partijska literatura je polna zdanščine, srbskih in hrvaških besed. Pisatelj dr. Novačan je pošteno obsodil številne književniške tovariše kot coklje slavospevov „očetu“ človeštva Stalinu in njegovim hlapcem Titu, Kardelju, Kidriču, Kocbeku itd. Pri branju partizanskih črtic sem začutil, da se je pisanje partizanskih kulturnikov odmikalo slovenski narodni govorici. Da ne omenjam številnih ruskih prevodov.

Moja časnikarska dolžnost je bila prebrati Torkarjevo knjigo o njegovem trpljenju in trpljenju njegovih tovarišev na Golem otoku. Krvni sadist M. Maček je izbral za Kidričevo morilsko skupino najbolj krute komuniste, ki

so mučili svoje nasprotnike do smrti. Tu je žalostno končal pisatelj Mrzel. Pri življenju ni ostal nobeden protikomunist, med redkimi se je rešil pesnik Cvetko Zagorski. Slednji je na družabni konferenci rešencev z Golega otoka potrdil, da je bil Tito večji zločinec kot Stalin sam.

Odločna beseda slikarja Šušteršiča

Kot delujoči urednik revije „Slovensko domobranstvo“ sem imel priložnost objaviti sodbo slikarja Mirka Šušteršiča. Glasila se je tako:

„Smatram, da je umetnost najtesneje povezana z življenjem. To trdijo tudi komunisti, kadar je govora o njihovih progresivnih umetnikih. Če pa razkrije protikomunist - umetnik svoje poglede na svet, planejo po njem, naj nikar ne meša politike z umetnostjo. Sam sem pripadal do leta 1941 najodločnejšim levičarjem, zato prav poznam rdeče voditelje s Kidričem na čelu, dasi nisem bil nikoli član KPS in ateist. Ti ljudje pač ne morejo ustvariti boljšega reda, ker so sami popolnoma pokvarjeni in propadli. Ko sem leta 1942 uvidel, kaj počnejo ti rdeči progresisti na Dolenjskem, sem se izjavil jasno in odločno proti njim tudi nastopil, za kar so mi grozili s smrtjo“.

Članek sem sporazumno z dr. S. Kociprom omilil in objavil. Doživel sem precej groženj.

„Naprej zastava Slave“

je 10. maja 1944 igrala po ljubljanskih ulicah Domobranska godba s Florijanom Leskovarjem na čelu. Usoda Florijana Leskovarja in domobranskega pevovodje Draga Pfeiferja nam na žalost ni znana. Vemo samo to, da so godbenike domobranske godbe odpeljali v Šentvid. Nekateri so se rešili, drugi so bržkone končali v kočevskih brezni. Obstoja vest, da se je F. Leskovar sam priključil žrtvam, ki so jih komunisti odpeljali v Kočevje.

V dosmrtnem spominu mi bo ostal nastop domobranske godbe, ko je na rojstni dan generala L. Rupnika nastopila pred Pokrajinsko palačo in odigrala Rupnikovo koračnico (Mav). Še danes obstoja 15 domobranskih skladb za to godbo.

S. Skoberne

Pismo partizana-domobrancu

Anton Goleal

13. *X. 1944.

V tem zadnjem trenutku sem se spomnil, tudi zato Tone, ker danes je ~~XXXXX~~ zadnji dan da se odloži ali v slovenskim narodom ali proti njim, tudi na Tebi in vrata do us odloči. Ama veš v kakšno blato si zabredil in kljub temu, da si proti meni toliko rovaril nam Ti pripravljen pomagati da us rešiš in to brouge. Pripravljen sem Ti pomagati kot sosedu in prijatelju, sprāv si faskol; med nama napravil Ti.

Tome preml'al in upomni! Ve kaj, kaka vas ki se danes sodelujejo z našim
narodom? In na kod teme al tudi? Vse. Vsaj žalost bo jedl' nared, ki trpi in
krvavi. Se tr' leta nad nemišljen kravega kačama. Danes je naša vojska, ki se
bori proti okupatorju in za ~~samostalnost~~ samostojno svobodo lev Jugoslavij
vsame Narodna osvobodilna Vojska na čelu z Vrhovnim komandantom tov. Titom.
Samo NOV je priznana kmk od zaveznikov Anglije, Amerike in Sov. Zveze in nobena
druga vojska.

Odprti su: in malo pogledaj okrog sebe in boš videl v kakšnem položaju se danes nahaja Nemčija in v nje tudi vsi. V kako obupnem položaju se danes nahaja Nemčija nam jasne kaže kartule in rumeni, Bolgarije in Finke. Vse satele, take drave danes zapuščajo Nemčijo, kakor padane potapljačsko ladjo. Rumunji, Bolgarji in Finke mora slediti tudi "adlerka, če neče poginiti" skund s Nemčijo.

Naša Armada je proračunila Jugoslovenske vojske i završila prvo jutro. Naše vojske su se razile po Bosni i Hercegovini. Naše vojske su se razile po Bosni i Hercegovini. Naše vojske su se razile po Bosni i Hercegovini.

Tudi zavestni na območjih, ki so bili izpostavljeni, niso imeli velike uspehe v Franciji in Italiji. Prekoračili so nemško mejo, tako da se sedaj vršijo boji s vojsko nemškega Hitlerjevega Reicha. Na Holandskem in Belgiji niso imeli velikega uspeha.

in unišujejo umikajočo nemško vojsko. Načinje NOV in POJ na vseh frontah, ogrožajo
mesto Zajedno, kjer je imel sovražnik svoje glavne sile. Sedaj grede naproti. Hudo
Armed. da se bodo vrnilli.

Šeš, tunc poslednje godine, da se reši i pitanje o, kojemu se saobraćaj deli u delno opravdano sveslovnoje zadržavanje. Istim da se zavede svojege obnovege položaja i da se i tunc aneio, ka se bo sgotio z vami, k' jtm bo ko ne autel z uvoznim i izvoznim tovaru.

Če ti je kaj na svojo usodo, prikaži usodo Tvoje družine, ne boš znal dane
 nos ob dvajseti uri pravilno odločiti.

Drugo edicijev nam sporoč: "poletati" vesti. Obenem sporoč: tudi kaj in koliko lahko za nas storiš. Oseba, ki Ti to pismo prinaša na ve kaj nosi. V slo-
baju da us ji kaj sredi: bo novil poslušati Ti in Tvoja družina.

Če se boš pozitivno odločil, dam to sporočilo v tvoj sluh. Če boš bilo potrebno, da bi se osebno sestala in stvari v Rahn' nad črto b' se dne 13. IX to jek sredo od 6-7 ure sveder. V sluhaju da Ti 13. IX ne bi bilo mogoče priti. Te šakem na tistem kraju ob ist. uri 14. IX. Kdaj prideš mi v tistem sporočilu.

V službi, da bi hoteli? to veliko /srabati /n bi se hoteli /dati.
Ved' da bomo vsajsi! reševali je nad /kobj /n /vsejo druž'no, ker o tem /ustanku
je obveščen! mednarodni forumi.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!

Lutz Tramm

Debra R. C. 1987
D. C. 1987

„...če ti je kaj za svojo usodo in za usodo Tvoje družine se boš znal danes, ob dvanajsti uri pravilno odločiti...”

Več, kot za lastno usodo in usodo družine nam domobrancem je bila usoda naroda alternativna dolžnost - njegova svoboda ali bolševiška sužnost!

„...če bi se morala še enkrat odločiti, bi šla isto pot“, je dejala domobranksa junakinja Irena.

Utapljajoči se rod?...

CLEVELAND, O.- V šestem in sedmem stoletju se je Slovenski rod naselil na današnjem ozemlju pod Karavankami. V osnem stoletju je bil pod oblastjo Nemcev, pozneje pod avstrijsko nadoblastjo. Ko se je začela francoska revolucija, je pod Napoleonom francoska vojska zasedla naše kraje in so poimenovali to provinco Ilirija.

Šele leta 1848 se je narod prebudil in se začel kulturno in politično udejstvovati. Ko je izbruhnila prva svetovna vojna, so se naši mladi fantje in moške borili pod avstrijsko zastavo na Soškem in drugih bojiščih. Ob koncu vojne je Avstrija razpadla in je bil slovenski del ozemlja priključen južnim bratom. Skozi vse to je narod obdržal svoj materinski jezik. Ko je začela druga svetovna vojna, je bil naš narod tudi prizadet. Ljubljansko pokrajino so zasedle fašistične čete, severni del Slovenije nacistične. Toda ob koncu vojne se je v Sloveniji zgodil največji zločin nad narodom, odkar prebiva na vznožju Triglava.

Slovenski rod se je uprl pred ljudmi, ki so bili v gozdu in sanjari o raju v prihodnosti. Domobranci so odšli na Koroško, kjer so bili zvijačno izdani, pretveza angleških zasedbenih sil je bila, da jih pošljejo v območje Apeninskega polotoka, a je bila pot takrat nazaj v Slovenijo - Jugoslavijo v roke komunističnih partizanov.

Zakaj vse to še danes?

Prišli smo v deželo svobode in blagostanja. Mnogi so že tu rojeni in drugi so prišli na vpoklic svojih. Tu pozabljamo svoj materinski jezik, čeravno nas tu nihče ne ovira pri njegovi uporabi. Mnogi ste prišli tu do akademskih naslovov. Razstreseni ste od Atlantika do Pacifika, od severa do juga.

Ali kdaj še mislite, kaj so vam starši pravili o tem, kaj se je zgodilo ob koncu vojne. Tu imamo v mislih tudi vas, ki ste prišli na vpoklic svojih. Ali se zavedate, da je bilo zverinsko mučenih in nato pobitih preko dvanajst tisoč mladih fantov? Ti so dali svoja mlada življenja za narod. Do sedaj ni bilo nikakega priznanja. Vedno še prevladuje mit o sodelovanju z okupatorjem. Toda pomnite! Ti mladi fantje, po večini kmečkega rodu, so spoznali, kaj je v ozadju. Zato so se uprli nasilju. Ali se spominjate boja na gradu Turjak, kdo je pomagal partizanom in dal orožje? In nadalje: Dolomitska pogodba z nacisti? Prvi, Italijani so odšli iz Ljubljanske pokrajine brez vsakih izgub, drugi, Nemci so imeli s partizani pogodbo o nenapadanju.

Zato dragi bralec, mladi rod, to so dejstva zgodovine tvojih korenin. Če si jih pozabil, pouči se, da boš vreden potomec junaškega naroda.

O slovenskih narodnih manjšinah

Slovenske narodne manjšine obstajajo na avstrijskem Koroškem, v Trstu v Benečiji (Italija) in v Prekmurju (Madžarska). Izseljenke in zdomske skupine v Argentini, ZDA, Kanadi in Avstraliji ter slovenskih skupin v Zagrebu in v Splitu izpopolnjujejo eno tretjino slovenskega naroda.

Na Dunaju so pred nedavnim predvajali TV film „Drugačna Štajerska“. Dnevnik filmu niso posvetili posebno pažnjo, njegov pobudnik Franc Leopold Schmelzer, ki je pripravil besedilo, označuje film kot velik doprinos k zgodovini Štajerske, 55 let po končani svetovni vojni.

Žarišče filma odseva v protislovnih opisovanjih tiste dobe ko je Hitler leta 1938 priključil Avstrijo k Nemčiji.

Arthur Schoppenhauer je že pred stoletjem razpravljal o resnici in obsodil Maccavellija in politike, ki „govorijo od včeraj, ne da bi priznali včerašnjih dejstev - zadržujte tata, da vas ne bo obdolžil kraje“. Ta miselnost še danes ubija mnoge politike in narode.

Po branju Mikolove knjige „Sodni procesi na Celjskem“ (220 strani), in članka dunajskega dnevnika „Standart“ (30. julija 1997), sem uvidel, da Schmelzer začenja svoj zgodovinski članek z nemškim napadom na Sovjetijo in Jugoslavijo, ko so Nemci zasedli Spodnjo Štajersko in Gorenjsko in „nemška mesta Maribor, Celje in Kranj“ in priključili slovensko deželo Nemčiji, Italijani pa Ljubljansko pokrajino do Save.

Slovenska žaloigra se je dejansko začela že po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Celjska občina je nekaj dni po nemškem napadu na Avstrijo kupila dva Mercedes avtobusa. „Mercedes“ tovarna nas je povabila na obisk. Kot časnikar sem se pridružil uglednim gospodom (polkovnik Draža Mihajlovič, prof. M. Bitenc, ravnatelj Mohorjeve družbe dr. Kotnik in drugi). Že na prehodu me je smo ostrmeli: na vseh hišah in celo kozolcih so vihrale nacistične zastave. V celovških kavarnah so živahno razgrajali mladeniči (Hitlerjeva mladina) in nam posvečala posebno pozornost. Spremljal sem dr. Kotnika k kapucinom. Tu smo zvedeli o nacističnem nasilju in aretacijah slovenskih duhovnikov in narodno zavednih slovenskih Korošcev. Pred povratkom smo obiskali Gospo sveto. V svetišču smo našli le cerkovnika Slovenca. Čudil se je našemu obisku in dr. Kotniku, koroškemu rojaku, napovedal hude čase. O našem turneju sem

napisal članek, cenzura istega ni dovolila. Že takrat je nemški veleposlanik Von Herren v Belgradu nezaupljivo sledil jugoslovanski politiki.

Pomanjkljiva zgodba o Štajerski

Štarejši Štajerci se še spominjamo napadalnih graških radio oklicev o „čisti nemški rasi v Mariboru, Celju in Kranju“. Nerazumem L. Schmelzerja, da je v svojem članku prešel zgodovinsko resnico, kako je Gestapo po zasedbi začel s preseljevanjem tisočev slovenskih izobražencev v Srbijo in na Hrvaško. Nemška pomožna SS policija je ropala in zapuščali smo deželo skoro brez vsega. Naš transport (čez tristo oseb, med njimi 87 slovenskih učiteljic), je zapustil Maribor 21. junija. Naslednji dan smo morali s čolni prečkati Savo, naložili so nas v tovarne vagone in po dveh dnevih naporne vožnje smo dospeli v Šiljegovac pri Džunisu. Srbi so nas ljubeznivo sprejeli, spraševali za nas, koliko Jugoslovancev bo še sledilo nam.

„Napravite mi to deželo zopet nemško“

To Hitlerjevo zahtevo smo že poslušali pred našim odhodom k bratom na jug. Škoda, da se ne moremo poslužiti Schmelzerjevega filma. Njegov članek v „Standartu“ je pomanjkljiv in vključuje mnogim resnicam zgodovinsko nepopoln. Brškone ni prebral Mikolove knjige o groznih zločinih komunističnih partizanov in nemških nasilnežev. Nad člankom je objavil sliko taborišča z velikim križem. V Mikolovi knjigi bi lahko našel grozne primere o komunističnih pobojih zajetih nemških ujetnikov v Solčavi, Ljubnem in v Dravogradu. Med njimi je bilo mnogo štajerskih, slovenskih brambovcev. (Nemci so mobilizirali v te obrabne skupine 30 tisoč štajerskih slovenskih rojakov). Niso mu znani stoteri poboji brez sodbe številnih komunističnih nasprotnikov „na Celjskem“.

Usoda Štajerskih Nemcev

Slovenskim političnim zdomcem je znana. Po novih odkritjih šele po 56. letih odkrivajo oz. so odkrili številna brezna s pobitimi med njimi ne samo Slovenci in Hrvati, marveč tudi n. pr. s celjskimi, mariborskimi in ptujskimi Nemci.

KPJ je neusmiljeno uničevala vse nemške rojake, med njimi v omenjenih

mestih stoletja živeče, poštene Nemce kot Zangerja, Rakuscha in številne druge. Komunisti so pri tem zasledovali v prvi vrsti zaplembo nemških podjetij. Šoštanjski tovarnar Woschnagg je podpiral partizane, njegova sestra se jim je celo pridružila. Ko so jo ujeli, so jo v Mariboru ustrelili. Partija je neusmiljeno uničila tudi skupine, ki so začele organizirati upor proti komunistični vladi, več duhovnikov.

Žgodovinsko neresnično je Schmelzerjeva trditev, da so v bivši Jugoslaviji oblasti ogrožale n. pr. celjske Nemce. Kot časnikar sem bil priča o izzivanju nemških mladeničev z belimi nogavicami. V Westnovi tovarni so bili Slovenci slabše plačani kot Celjani nemškega rodu. Boljša mesta z boljšimi plačami so bila za celjske Nemce.

V spominu mi je ostala zgodba celjskega tovarnarja, ki je zmerjal delavce z Vindiši, pa ga je sodišče oprostilo narodne žalitve. Nemci so imeli svoje kulturne organizacije in svoje prireditve. Tako g. Schmelzer. Resnica se ne more zanikati z lažjo. Spodnještajerski Nemci so, to priznava tudi g. Schmelzer, v polni meri do konca izpolnjevali Hitlerjevo povelje. Navajam samo primer: koso komunisti ubili okrajnega nemškega načelnika Dorfmeistra blizu Frankolovega, je Gestapo pobesil nad sto priprtih Slovencev, med njimi ni bilo komunistov. Žalostna točka Schmelzerjevega pisanja je priznanje, da je slovensko narodna manjšina na Koroškem v asimilaciji, v narodnem propadanju. Publicist ne vidi ohranitev dveh priznanih jezikov kot narodno rešitev za slovensko narodno manjšino na Koroškem!

Resno je Schmelzerjevo vprašanje: „Ali je po 55 letih še potrebno, da govorimo o slovenski preteklosti?“ Nadaljuje: „Ali je še vedno dopustljiva žalitev koroških slovencev z vindiško svinjo (Windische Sau), potem ko jim državna pogodba zagotavlja svobodo? Ali res živijo v mejnem pasu na Štajerskem Slovenci? Ali je to res?“

Ali zares še vedno obstaja nevarnost nemškega prodora na jug?

Pristavski

**Veliko modre misli in besed, kot je modro morje, nebo.
Veliko zelene mladosti, kot je trava drevo.
Veliko tople ljubezni, kot je dom in stisk rok.
Veliko sreče, kot je zdravje, mir, kot smeh je otrok.**

Zvestoba do in prek groba

Avstralske „MISLI“ april 97

Stanko Kociper, goričanski pisatelj Goričanca, Mertika in drugih povesti ter dramskih del, domobranski poročnik, tajnik in zet generala Leona Rupnika, glavni urednik medvojne revije Slovensko Domobranstvo, navdušujoči govornik in propagandist je pred božičem obogatil našo književnost s knjigo svojih medvojnih in povojnih spominov. Delo, ki nosi naslov KAR SEM ŽIVEL, se bere kot roman, čeprav to ni.

Med impresivno oblikovanimi platnicami v trdi vezavi je dr. Kociper nanizal 500 strani dokumentov in pričevanj ter z njimi osvetlil lik slovenskega viteza gen. Leona Rupnika.

Obsežno spremno besedo je napisal zgodovinar Boris Mlakar, ki je pogumno nakazal svojim stanovskim tovarišem pot, ki naj jo uberejo tudi oni.

„Gre za prvovrsten zgodovinski vir“, meni Mlakar. „Obramba generala Rupnika je Kocipru uspela“. Delo, ki ga je izdala Mladinska knjiga, je doma zbudila veliko zanimanja in prav gotovo tudi brundanje v boljševiski usedlini.

Pa to ne bo edino mesto odpora. Slovensko domobranstvo, katerega vidni organizator je bil tudi pisec sam, si je bilo edino v enem: uničiti boljševizem. Vendar nismo vsi mislili z isto glavo, saj bi moralo biti z nami nekaj narobe, če bi. Pod modrikastimi uniformami so žarela slovenska srca raznih skupin: člani Katoliške akcije, Stražarji in Mladci. In sokoli, liberalci in socialni demokrati, kakor tudi Ljotičevi zboraši ter častniki kraljevske jugoslovanske vojske. Nekateri so mislili, da vejo več kot sivolasi borec s soškega bojišča in rešitelj Boke Kotorske v letu 1918. Drugi so pričakovali zaveznikov, ki naj bi se izkrkali v Trstu nalašč z namenom, da počistijo s Stalinovimi titovci. Take zmote rade privedejo še do večjih zmot. Iz zmot se izcimi neposlušnost. V težavah rado klecnejo kolena; pa tudi zvestoba se utegne omajati.

Nekateri narodni prvaki, ki so v jeseni 1943 ob italijanski vdaji rotli pri vseh svetnikih generala Rupnika, da sprejme nemško orožje in prepreči boljševiski vdor v Ljubljano, so se ga spomladi 1945 ogorčeno odrekli. Še do včeraj nepoznani pomisleki so se kar čez noč prelevili v pošastna odkritja.

O vsem tem in še mnogočem drugem piše in pričuje nekdanji goriški bosonogec, sedaj sivolasi ustvarjalec, domobranec iz Buenos Airesa, dr. Stanko Kociper.

LJENKO URBANČIČ

MNENJA IN DEJSTVA

Francoski škofje so 30. septembra letos ob priliki 57. obletnice prvih dekretov (Vichy) proti Izraelcem izjavili, da jim je žal, da niso ob tej priliki in kasneje napravili ničesar, da bi preprečili holokaust. Kako drugače slov. Cerkev med vojno. Leta 1942 je dr. G. Rožman uspešno interveniral pri Italijanskih oblasteh, da niso Izraelcev, ki so pribežali v Ljubljano vračali na Hrvaško. In še, Rožman je junaško poskušal preprečiti, zaječiti divjanje rdečega terorja, ki je končal v holokaustu. Kakšno zahvalo je doživel? In to še danes v „demokraciji“.

Še pomnite tovariši. Objavljena fotografija v časopisu RS. Dne 24. 8. 1947 so imeli v Šturjah v Ajdovščini novo mašo duh. Lojze Skvarča. Kot običajno je transparent oznanjal med dvema mlajema, Novomašnik bod' pozdravljen. Tovariši so ponoči pred novo mašo napis spremenili v „Vsi na delo za petletko“. In kako danes? V soboto 27. IX. letos ob 18.30 je bila maša pri Frančiškanih v Ljubljani. Za časa cele maše je bučno igrala pop muzika na trgu med Prešernom, in cerkvijo. Maša je bila močno motena. Dovoljenje za to je verjetno izdala nova „demokratska“ oblast.

Stranke v RS. SLS (Marjan Podobnik) zgublja na terenu. Ljudem je sedaj jasno, da koalicija pomeni nadaljevanje v vladi levičarskega bloka. SLS in preje SKD so s koalicijo podaljšale prevlado komunizma za leta. SLS se je za ceno ministrskih stolčkov zadovoljila z drobtinami. LDS z Drnovškom se obnaša arogantno, namesto da bi denacionalizacijo pošteno zaključili, jo ne samo zavlačujejo, nega nameravajo celo z novim zakonom omejiti.

SKD, programsko je sedaj dobra. Ima sedaj dobro notranjo organizacijo. Koalicija ji je silno škodovala. Sedanji in večni predsednik L. Peterle, jo bo komaj dvignil...

Italijanska taborišča. V reviji Borec (radikalna levičarska revija) je izšla študija „Italijanska koncentracijska taborišča za Slovence med 2. svet. vojno“. Zanimiv je seznam 1.252 mrtvih žrtev na Rabu. Dosedaj je bilo vedno govora o več kot 4.000 mrtvih. Za rabske ujetnike je ogromno napravil škof Rožman. Preko čistih sester na otoku je materialno pomagal in preko Vatikana je dosegel omiljenje bivanja in končno preselitev. Glede taborišč je sedaj razkrito povelje, spraviti ljudi v taborišča Gen. M. Robottija. Reagiraj je na (fiktivne!!) grožnje KPS-OF, da bodo izvedli veliko vojaško akcijo v Ljubljani sami.

Združenje svobodnih partizanov. Ta nova organizacija je zbudila ogromno medijsko vojno. Članstvo naj bi temeljilo v namenu in želji osvoboditi domovino in ne z dejstvom pomagati revoluciji. To je težko združiti z dejanji v katere jih je partija prisilila. Društvo bo dejansko zaživel in potegnulo, ako bo doprineslo k resnici obdobja 1941/45, priznanje in obžalovanje vseh zločinskih aktov, ki so bili izvršeni s ciljem izvesti revolucijo. Ti svobodni partizani so poklicani priznati častno borbo slovenske medvojne opozicije proti rdečemu terorju in končno tudi proti njim samim, ki so radi ali neradi bili del istega.

Ali bodo zmožni tega pogumnega vendar nujno potrebnega pravega dejanja? Vsako drugačno taktiziranje (obrekovanje s prisego, orožjem okupatorja) kot ga je nakazal Viktor Blažič, bi pomenilo, da je vse ostalo pri starem.

Farne plošče. Do nedavnega ni bilo nobenih protestov. Plošče so v glavnem ostale nepoškodovane. Sedaj protestirajo v Slovenj Gradcu. Ne marajo plošč, kjer bi bile vpisane žrtve obeh taborov. Slišijo se prvi protesti proti plošči na Žalah. Tam bodo, pravilno, vklesani tudi Leon Rupnik, Lovro Hacin, dr. M. Natlačen. Levičarjem so ta imena sol na odprto rano. Pred časom so postavili spominsko kapelico ob rudniku **Barbarin rov pri Laškem**. Revolucionarji so tu zagrešili zločin, ki ga Evropa še ni doživela. Do 8.000 žrtev je bilo živih vrženo v rove. Ta spominska kapelica je bila pomazana, napisali so tudi Smrt domačim izdajalcem. V jami leže domobranci, do 4.000 Hrvatov civilistov in do 1.000 nemških vojnih ujetnikov. Preje ali sleje bodo na ta barbarizem reagirali Hrvati in Nemci, zločin tisočletja bo postal znan mednarodni javnosti.

Proslava 50 letnice osvobojenja dela primorske. Gre za podpis pariške pogodbe. Proslavili so bučno, kot triumf NOB v Ljubljani. Še bolj v Novi Gorici.

Komentar. Zgoščeno iz dveh vidikov, rešili smo komaj 2/3 Primorske. Koroška in Porabje zgubljeni. Tak izid naših vekovnih sanj pomeni poraz, ne zmago. Ko smo 1920 zgubili Koroško, smo to vedno smatrali za veliko tragedijo. Dejansko smo rešili Mežiško dolino in Jezersko, to se ni niti omenjalo. Tak lažni triumf ni diplomatski. Naše stališče proti Italiji bi bilo lažje, ako bi govorili in žalovali o naši zgubi 1/3 Primorske, z 120.000 našimi. Ob teh neizpodbitnih dejstvih, bi Italijani manj govorili in se tolkli za 2.000 Italijanov, ki žive na Koprskem.

Dr. Peter Urbanc

Lado Ambrožič-Novljan: Gubčeva brigada, Ljubljana 1972

Poročila s svetovnih in z domačih bojišč so imela velik vpliv na počutje borcev. Politični komisarji so imeli veliko dela, da so vsa poročila spravili v red in jih pravilno pojasnili partizanom. Mnoge novice so bile neresnične, nepravilne ali pa tendenciozne. Nekje je npr. kurir štaba zvedel, da so v Italiji Angleži razoroževali partizane in da bodo to storili tudi z našimi partizani, če bodo prišli sem. To je raznašal med borci. Politični komisarji so mu povedali, da bi bil dovolj slab partizan, če bi se dal komurkoli razorožiti. Mnogih funkcionarjev v brigadah se spričo zavezniških uspehov na bojiščih polasčala prava vrtoglavica.

Politični komisar XV. divizije in nekdanji brigadni komisar Janez Vipotnik je npr. poročal političnemu komisarju glavnega štaba, da ga obveščevalna v Gubčevi brigadi „precej lomi“. Posamezne patrulje o isti zadevi včasih povsem nasprotujoče poročajo. To pomeni, da si patrulje sploh niso ogledale objektov in položajev, kamor so bile poslane. Obveščevalci so npr. poročali, „da gre sovražna kolona iz Zagradca proti Žužemberku“, v resnici so bile pa ženske, ki so šle od maše.

Iz Velikih Lašč je pisal belogardističen obveščevalec štabu IV. brigade, da bodo izvajali konsekvence radi preseljevanja bega družin iz kompolske doline. Šef OC pa mu je za odgovor poslal radio poročila, Titovo izjavo (izjava se nanaša na amnestijo domobrancev op. L. A.) in pismo, naj se preda. Pri Zagradcu je obveščevalna patrola srečala ženske in jim je povedala, da so Rusi prekoračili jugoslovansko mejo. „Babe so se začele jokati, ker imajo sinove pri belih“. Poročilo političnega komisarja XV. divizije z dne 24. septembra 1944 političnemu komisarju glavnega štaba Slovenije za čas od 5. do 24. septembra 1944, arhiv IZDG, fasc. 188a/III-1.

Obveščevalni center sedmega korpusa navaja v situacijskem poročilu z dne 9. septembra 1944, da je „šef OC iz Velikih Lašč, domobranski narednik Vinko Levstik pisal komandantu IV. SNOUB pismo sledeče vsebine: Tovarišu komandantu! Podpisani... se zgražam nad dejanjem, ki ste ga napravili v Kompoljah in Strugah. Do sedaj nisem imel opravka s civili, ker pa vi tako delate, bomo začeli tudi mi. Za te družine, ki ste jih pobrali, bom jaz pobral 10 vaših družin. Zahtevam, da jih takoj izpustite“. Arhiv IZDG, fasc. 157/a/I-1.

41. redni občni zbor ZDSPB -TABOR, 30. avgusta 1997, Cleveland USA

Predsednik Zveze Milan Zajec je pričel občni zbor s pozdravom navzočim in molitvijo ob spominu na pokojne soborce.

Sledilo je branje zapisnika zadnjega občnega zbora ter pozdravi društev borcev: Milwaukee, WI, Toronto, Buenos Aires, kjer vsa društva izražajo željo tesne povezanosti v nadaljevanju našega poslanstva za BOGA, NAROD, DOMOVINO. Le tako ostajamo zvesti do konca v borbi za resnično svobodno in pravno državo Slovenijo ter našim padlim, mučenim in pobitim bratom in žrtvam komunizma.

Naslednje točke zbora so bila poročila odbornikov, krajevnih društev in poročilo predsednika zveze, soborca Milana Zajca, ki je med drugim povdaril:

„Glavni štiri veje Zveze Tabora so: Argentina, kjer je tudi center naše revije „Tabor“, Canada - Toronto, Milwaukee, Cleveland - USA, skaterimi je Zveza v dobri povezavi in prijateljsko-borčevskem sodelovanju.

Zveza s pomočjo krajevnih društev aktivno sledi po načrtani poti domobranskemu idealu: Bog, Narod, Domovina. To je naše poslanstvo, ki so nam ga zapustili pomorjeni slovenski domobrance, ki so umirali v mukah po krvolokih slovenskih partizanov. Zveza na splošno podpira vse, ki branijo čast slovenskih domobrancev. S ponosom nadaljujemo to poslanstvo. Hvala vsem članom in prijateljem, posebno še odbornikom za vestno opravljeno delo. Priporočam se tudi v bodoče, računajoč vso podporo novemu odboru“, je zaključil predsednik.

V tajniškem poročilu je soborec Stanko Vrhovec med drugim podal pregled pomoči: \$ 1.000.- za spominsko ploščo na Žalah; \$ 1.000.- č. g. Turku v Avstriji za poslane pesmarice in kasete, kar je le delno krilo stroške g. Turku; \$ 1.200.- Tolstoyevi družini; \$ 1.000.- za domobranske invalide v Argentini.

Nadzorni odbor je podal poročilo: „Pregledane so bile vsa blagajniške knjige in bilo je najdeno vse v najlepšem redu“, kar je potrdil predsednik

soborec Filip Oreh.

Delegati in člani so soglasno potrdili dosedanji odbor za novo poslovno dobo. Predsednik Milan Zajec je po kratki debati o Domobranski spomenici, dal isto na glasovanje, kar so delegati in člani polnomočno odobrili, z zahtevo, da se pošlje (Spomenico katero objavljamo v tej številki) predstavnikom Slovenije ter glavnim medijem v domovini in po svetu. Za zaključek je sledila: „Lepa moja domovina“. Po končanem zborovanju so se zborovalci udeležili okusno pripravljene večerje, kjer so se še dolgo zadržali v veselem razpoloženju.

NAM PIŠEJO

Spoštovani g. urednik!

Čestitam k Taboru številki 9/10. Nedvomno je ena najboljših, ako ne najboljše številka.

Izstopata predvsem dve stvari: Rupnikov mali spomenik in Krištofova zadeva o Rupniku. 100% prepričljivi argumenti!

Lep pozdrav.

Peter C.

Spoštovani g. Urednik!

Prisrčna hvala za poslani Tabor. Nas je veliko takšnih, ki smo ga z veseljem pričakali. Tako zanimivo je to branje.

Bog plačaj!

S spoštovanjem Vas pozdravlja

M.R. Dolenjska

Dragi soborec!

Končno vendar mi je prišel v roke Tabor. Čestitam vam za vztrajnost, ko dokazujete resnico. Ne zmatrajte se in ne odnehajte! Po pedesetih letih laži imajo ljudje pravico slišati resnico.

Prosim pošiljajte mi Tabor na naslov...

Janez iz Kranja

Ob 90 - letnici Eme Kesslerjeve

Našli smo jo na vozičku. Gospa Ema že leta prenaša trpljenje Bogu vdane bolnice. Ni sama. Obiskujejo jo številni prijatelji, med njimi, njene nekdane učenke v telovadbi in teatru.

Vsakihi nekaj minut je zazvonil telefon. „Da, da - tu Ema...“ Številne čestitke!

Predsednik Zedinjene Slovenije Marjan Loboda z gospo, urednika „Slovenske države“ in „Tabora“ sta skupno z g. T. Šuštersičem izrekla čestitke somišljenikov SDG in Tabora ter v imenu odbora in stanovalcev Rožmanovega doma, za katerega je ga. Ema Kessler darovala večjo vsoto ob gradnji.

Jubilantko so pozdravili tudi: prelat Jože Guštin, slovenski delegat, prelat J. Škerbec

in krajevni župnik Gregorio. S sveto mašo na njenem domu so najlepše proslavili jubileantkin dan.

Taborjani se pridružujemo čestitkam z željo, da bi Bog ohranil go. Emo še mnogo let srečno v Rožmanovem domu.

Ema Kessler se je rodila 20. oktobra 1907 v Borovnici. Njen oče je bil železničar, oče desetih otrok. Ema je bila osmera, odločna Slovenka. Družina je dala prof. J. Kesslerja, urednika „Slovenskega doma“, „Slovenske poti“ v Argentini in „Smeri v slovensko državo“.

Gospa Ema, ponos Kesslerjevih, je bila Orlica in je nastopila na Orlovskem mednarodnem slavlju v Pragi z Vodetovo, D. Ulagom, Ladotom Medenom in drugimi slovenskimi Orli.

Po končani šoli se je poročila in odprla blizu kongresne palače „Rio“, zatočišče prijateljev dobre kave in kaplice. V Ljubljani ni bilo prireditve, na kateri ne bi nastopila v narodni noši ali kroju DK, gospa Ema.

Po končani vojni se je pridružila skupini slovenskih časnikaarjev in družini generala L. Rupnika v Mildstatu. Kmalu je zapustila taborišče v Spittalu in se preselila v Italijo - v taborišče Riccione, od tod pa v Argentino. Zdomci smo se radi zbirali v njeni gostilni na Alvaradu v Ramos Mejía. Tu je bilo začetno središče SKA in prvi radijski nastop v Bs. As., prvo srečanje s škofom dr. G. Rožmanom in s pisateljem dr. Novačanom.

Svojo mladostno moč je posvečala mladini na Pristavi in s svojim bratom Alfonzom, dajala pobude za novo zdomsko središče. Že v začetku je sodelovala pri Taboru in SDG.

Slovenski zdomci poznamo Emin trud za uveljavljanje slovenske državne misli med zdomstvom. Želimo ji, da se bo v „hiši ljubezni“, kot pravi naš pesnik lic. Ivo Korošec, počutila srečna!

Skoberne Slavko

France Gričar - osemdesetletnik

Vaški strážarji, četniki in legionarji se spominjamo mladega Franceta Gričarja v vrstah borcev Rupnikovega bataljona in čete poveljnika Mihe Benedičiča. Po bojih za Krko v Zameškem sem ga spoznal. Bil mi je v pomoč, ko smo po povelju Vuleta Rupnika popisali imena fantov v vseh četah.

France Gričar se je rodil 11. septembra 1917 v Podkumu pri Trbovljah. Po 4. letih vajeniške dobe za mizarstvo in po končani obrtni šoli je postal mizarški pomočnik in kmalu mizarški mojster.

Po končani vojni se je umaknil na Koroško in se kmalu poročil z Zofijo Mole. Bog jima je poklonil sina Rudija in Franceta. Prvi je ob očetu - mizarškem mojstru, sam postal prvovrsten mizar, njegov brat pa inženir.

France je v Argentini najprej delal v mizarni Lipa, pozneje v Tintoreriji Moron, kjer je zvesto izpolnjeval svoje dolžnosti do tovarniške slovenske družbe.

Po želji sorodnikov se je odločil za ZDA, tam pa ostal le malo časa. Z družino se je vrnil v Argentino in začel s svojo mizarško delavnico. V veliko pomoč je ostal ob očetu sin Rudi.

France Gričar rad pomaga z delom na Pristavi, je med prvimi člani v Rožmanovem domu in naročnik revije „Tabor“ že od začetka.

Taborjani in osebni prijatelji mu želimo še mnogo let zdravja in sreče v družini in slovenski skupnosti.

Pristavski.

+Domobranski kurat Franc Kupljenik

Iz sosednje države Chile, smo prejeli poročilo, da je umrl v Chile slovenski duhovnik Kupljenik Franc. Dočakal je lepo starost 84 let.

Pokojni dušni pastir je bil pred vojno in revolucijo kaplan v župniji Moravče - starejši se ga še spominjajo.

Ko se je vnela druga svetovna vojna, se je umaknil v Ljubljansko pokrajino. Doma je bil iz Orehovice v Šentjernejski dolini. Ko so partizani pričeli s svojo „osvobodilno“ fronto uničevati skupaj z okupatorjem slovenski živelj, je padel tudi njegov brat. Ko so nastale Vaške straže oziroma Legija, se je pridružil in služboval v Mirenski dolini, na njenem glavnem središču na gradu Rakovnik pri Šentrupertu. Pozneje v domobranstvu v Kostanjevici na Dolenjskem.

Pokojnemu Kupljeniku je bila določena smrt že v letu 1943. Partizani, ki seveda niso nikdar „sodelovali“ z okupatorjem, so se dogovorili s komando črnih srjcs s sedežem v Trebnjem (kom. konzul Pelazi - 98 legion fašistov), da izročijo Kupljenika in komandanta Legije z njim.

13. maja 1943 so partizani dvignili železniško progo v bližini Mirne na Dolenjskem. Italijani so po tej progi odvažali premog iz rudnika Krmelj pri Šentjanžu. Zajeli so 13 italijanskih vojakov, katere so vrnili Italijanom - kot vedno!. Za proti uslugo so si izgovorili izročitev obeh - zgoraj omenjenih. Treba se je bilo dogovoriti, kako to izvesti. Ob 2. zjutraj 15. avgusta je prišlo na grad Rakovnik obvestilo (depeša), da se morata Kupljenik in komandant Legije predstaviti osebno še isti dan dopoldne na italijanski komandi v Trebnjem. Rečeno je bilo, da bodo poslali vlak do kraja, kjer je bila proga razrušena. Tako se je tudi zgodilo. Prišla je lokomotiva z enim vagonom. Italijani so na vse zgodaj zasedli položaje v okolici Mirne z mnogoštevilnim vojaštvom, da popravijo progo. Vlak je peljal po čistini proti Trebnjem. Teren ni raven in teče proga tudi po zasekah. Ob vhodu v prvo večjo zaseko je nenadoma eksplodirala nastavljena bomba pred lokomotivo. Vlak se je ustavil s strašnim sunkom in lokomotivo je objel ogenj. Priključeni vagon je vrglo iz tira, vendar se ni prevrnil. Zaslišalo se je pravo huronsko vpitje, ker so partizani čakali v

zasedi v največji bližini. Kupljenik, komandant Legije in njegov vojaški spremljevalec Hren so imeli srečo in so nevede skočili iz vagona na „pravi strani“, kjer ni bilo partizanske zasede in začeli teči nazaj v smeri Mirne in italijanskega vojaštva. Krili so se za železniškim nasipom. Kjer so bili cestni prehodi, je padal ogenj iz partizanskih strojnic kot toča - pa hvala Bogu - nikogar zadeli. Po rešitvi je pokojni kurat daroval zahvalno mašo v grajski kapeli.

Pokojnika bomo ohranili v častnem spominu.

Naj počiva v miru! Izpolnil je svojo dolžnost do Boga in do naroda, iz katerega je izšel v času, ko ga je „Osvobodilna Fronta“, tako kruto ubijala in plenila!

Prijatelji iz „Tabora“

Zapustil nas je domobranski nadporočnik Stane Buda

Božja poslanka zadnje čase obiskuje številne slovenske domobrance. Pred nedavnim mi je Buda izrekel žalost ob izjavi zdomskega politika, ki je dejal, da se v domovini ne bo ničesar spremenilo in bo slovensko ljudstvo videlo svobodo takrat, ko bo izginila pred njim slika slovenskega domobranca ob ponosnem SS. Ob Stanetovi smrti se oddaljujemo neresni demagogiji. Stane Buda je bil aktivist SDG, član društva „Tabor“ in podpornik Rožmanovega doma. Bolezen mu je zadnja leta onemogočila aktivno sodelovanje v SDG in v Taboru, bil je zvest slov. domobranski ideji: Bog, narod, domovina!

Stane Buda je bil po smrti dr. S. Zupana in prof. J. Kesslerja urednik „Smeri v slovensko državo“. Med zdomstvom so zasloveli njegovi umirjeni politični članki. Zbolel ga je javni napad na SDG, pa je odpuščal v zavesti, da je ideja SDG edina, ki družijo slovensko zdomstvo. Zaslužil je krščanski pogreb, S. Erjavec ti je prinesel naš TABOR.

Stane Buda se je v mladosti posvetil vzgoji slovenske krščanske mladine. Kot učitelj na Velikih poljanah nad Ortnekom je oživiljal med mladino krščansko, slovensko miselnost. Ko so komunisti v Ribniški dolini začeli z umori fantov in družin, je vstopil v VS in bil dalj časa poveljnik na Igu, pozneje l. 1943 slovenski domobranski častnik. Kot pošten častnik se ni pridružil redkim politikantom, ki so želeli umik generala L. Rupnika. Z domobranskim stotnikom odv. D. Webletom je bil soustanovitelj SDG v Argentini.

Stanetova smrt nas je presenetila. Dolgo časa je bolehal, v vsebini darovalcev za Rožmanov dom pa smo ga lahko velikokrat zasledili.

Danes počiva z blagoslovom svojih prijateljev blizu groba Zinke Rupnikove. Oba sta bila duša SDG.

Taborjani in SDG, Stane, Te bomo ohranili v spominu do našega slovesa. Vuletov prapor, simbola SDG in Tabora, ki smo Ti ga prinesli, v Tvojo počastitev, naj nas družijo s Teboj tudi v večnosti.

Sožalje družini!!

Slavko Skoberne

+ Stanko Stante

V nedeljo 19. oktobra je nepričakovano umrl štajerski rojak, doma iz Arclina pri Celju. Stanko Stante. Dočakal je 74 let. Zadnje čase je bolehal na vanci in srcu. Večkrat sva se kot Štajerca srečala v Rožmanovem domu in obujala spomine, njegova domačija ni bila daleč od moje. Načrtovala sva srečanja, da bi napisal njegove spomine iz vojne dobe. Z g. Ferjančičem iz Idrije je s svojo pridnostjo oživiljal kartažno delavnico vse do časa, ko je začel bolehati.

Da bi rešil svoje pred nemško izseljitvijo, je vstopil po pozivu v nemško vojsko. Na bojišču se je predal Angležem, ti so ga poslali v Slovenijo - v Belokrajino k angleški misiji. Kot obveščevalec je razkril nekaj partizanskih zločinov nad angleškimi padalci. Tla so mu postala vroča in je izginil v Trst, kjer je bil v zavezniški službi.

Obiskal je v tem času svojo domačijo v Arclimu. Zavrnilo so njegovo vrnitev in zanj se je zanimal tudi njegov bratranec, dr. Jernej Stante, zloglasni zvezni tožilec v Sloveniji. Kmalu se je odločil za emigracijo in prišel v Argentino.

Rad je obiskoval Rožmanov dom, med protikomunisti se je čutil domačega, ker je po ideologiji bil sovražnik KPS.

Staneta so v ponedeljek položili k večnemu počitku na nemškem pokopališču.

Pokojni zapušča ženo, dve hčeri in vnuke.

Vsem izrekamo ob izgubi očeta naše sožalje

-erne

+ France Debevec

Kranjčne družine v Begunjah in v Bezuljaku so notranjskim zdomcem dobro znane. Družine so dale v boju za svobodo slovenskega naroda proti komunizmu in OF številne žrtve. Partija je v teh krajih začela že v začetku svojega zločinskega dela ustrahovati poštene begunce, da bi jih pridobila za svoje uničevalne načrte. Ljudstvo je v začetku verjelo komunističnim vabam. Komunisti so ljudem lagali, da so četniki, pristaši upora proti Italijanom. Župnik Turk in njegovi prijatelji so kmalu spoznali, da se za „gošarji“ skrivajo komunisti, med njimi znani delomržeži.

Prva komunistična žrtev je bi Marjan Pregelc. Bil je pri sestri Anici, Medenovi ženi. Komunisti so ga hoteli ubiti, pa ga je rešil s svojim telesom Marjan.

Druga žrtev komunističnega nasilja je bil Hiti Janez, za njim Hiti France, oba člana Katoliške akcije. Na dan umora dr. M. Natlačena so komunisti ubili Debevca Janeza (16.10.1942).

Menešija je dala na oltar boja proti komunizmu dvesto borcev. Župnijske plošče dokazujejo, da so komunisti v Begunjah in v okolici pobili dvesto nasprotnikov OF in KPS, vaški stražarji le enega. Komunisti so ubili v Jelendolu Debevca Jožeta in neznano kje njegovega brata Toneta.

Sedmega oktobra nas je presenetila vest o smrtni nesreči 73. letnega domobranca Franceta Debevca iz Begunj. Nesreča ga je presenetila pri obiranju jabolk v njegovem sadovnjaku. Pokojnega Franceta so položili k večnemu počitku. Naslednji dan so ga spremljali na pokopališče številni

Begunjci in župnik, vreden namestnik po komunistih ubitega župnika Turka.

Pokojni France je veliko trpel. Bolela ga je smrt Lojzeta Debevca, ki je zgorel v Grahovem v partizanskem napadu na postojanko. Kot mladenič se je prijavil domobrancem. Komunisti so ga ujeli na Dolenjskem in ga odpeljali v Teharje. Tu je doživel trpljenje bratranca Lojzeta Debevca in drugih trpinov. Komunisti so ga kot mladoletnega po mučenju odpeljali še v Šentvid in tam izpustili. France je na poti doživel preganjanje, mučenje in se končno fizično in duševno uničen vrnil na svoj dom v Begunjah. Skrušenega so ga poslali v bolnišnico, da se je malo opomogel. Njegovo trpljenje je povečala smrt njegove matere in odsotnost brata Tončka v Argentini ter brata Jožeta v Avstraliji.

Osebo sožalje izrekam bratoma Tončku in Jožetu ter bratrancem L. Debevcu in Anici Debevec por. Skoberne.

Pristavski

+Jože Cvelbar

V Pittsburgu je 7. oktobra umrl preč. g. Jože Cvelbar. Že za časa bivanja v Spitalu je začel zbirati zgodovinske podatke o slovenskem domobranstvu in slovenski žaloigri. Objavil jih je tudi v „Taboru“, katerega podpornik je bil. Pisal je do svojega slovesa.

Taborjani bomo pokojnega + J. Cvelbarja ohranili v lepem spominu.

SL.S

+Jože Peternel

Dne 16. oktobra nas je nenadoma zapustil Jože Peternel. Rojen je bil v Gorenji vasi v Poljanski dolini 5. aprila 1920 v devetčlanski družini. Srednjo šolo je obiskoval v Škofovem zavodu in na Rakovniku, pozneje pa je v Kranju dokončal Tekstilno tehniko in se tudi tam zaposlil.

Ko so Nemci okupirali Gorenjsko, je bil mobiliziran v nemško vojsko - ni se hotel odzvati - skrival se je pri svojih sorodnikih,

dokler se mu ni ponudila priložnost pobegniti čez mejo na Primorsko, kjer se je pridružil Domobrancem, najprvo v Trstu, skupaj s svojim bratom Francetom, nato pa je bil dodeljen v Idrijo, kjer so pod vodstvom kap. Cudermana in dr. Pušenjaka ustanovili domobransko postojanko.

Ob koncu vojne se je skupaj s svojimi soborci umaknil v Italijo, kjer je bil v različnih vojaških taboriščih. Še istega leta se je v mestu Riccone poročil z Jožico Kenda. Ko je bilo vojaško taborišče Forlì premeščeno v Eboli, sta tudi novoporočenca morala z njimi oditi. Po nekaj mesecih je Jože s skupino slov. fantov pobegnil v Rim, kjer so se zaposlili kot stražarji v angleški vojaški bolnici. Kmalu je prišla za njim tudi njegova žena Jožica.

31. decembra 1947 sta odpotovala z veliko skupino Slovencev z ladjo „Santa Cruz“ v Argentino. Zadnji dan pred prihodom v Buenos Aires se je njima na ladji rodila hčerka Jana.

V Argentini se je Jože, kot tekstilni tehnik, mogel takoj zaposliti v znani tovarni „Flandria“. Leta 1953 se je v srečnem zakonu rodila druga hčerka Magda. Bil je družini izredno dober oče, mož, - globoko veren - in zelo priljubljen v svoji okolici.

Že prva leta po prihodu v Argentino, si je z lastnimi rokami, z velikim trudom postavil lep, prijazen dom.

Bil je vedno zaveden domobranec, se udeleževal prireditev kljub daljavi. „Tabor“ pa vedno z zanimanjem prebral od prve do zadnje črke! Soborci ga bomo ohranili v trajnem spominu!

Taborjan

Naša naslovna slika

TEHARSKO TABORIŠČE, ko še ni bilo notranjih pregrad, ne zunanje bodeče žice z dodatnimi kolobarji, ne stražnih stolpov ne močnih reflektorjev ob zunanji žici.

Vse to so ob koncu vojne dopolnili partizani, ko so ta kraj določili za TABORIŠČE SMRTI.

DAROVALI SO

Za tiskovni sklad

Artač Viktor - Mendoza	\$ 60.-
Adolf Jančar - Brazil	\$ 50.-
Borštnik Maks - Bs. As.	\$ 30.-
Mohar Lojze ob smrti	
Milana Doviča	\$ 10.-
Balinarski kr. v spomin	
Milana Doviča	\$ 20.-
Tone Vogel	\$ 10.-
Polde Omahen	\$ 40.-
Jereb Marija	\$ 5.-
Koščak Franc	\$ 10.-
Platnar Lojz	\$ 5.-
Platnar Janez	\$ 5.-
Pust Jože	\$ 12.-
Kavčič Francka	\$ 5.-
Kreže Franc	\$ 5.-
Seljak Tone	\$ 10.-
Tomšič Franc	\$ 33.-
Pavlin Peter	\$ 25.-
Juha Marica	\$ 15.-
Pavle Strutelj	\$ 10.-

Za Konzorcij Tabora:

Zveza DSPB	\$ 1.000.-
------------------	------------

Za socialni sklad domobranskih invalidov v Argentini

Zveza DSPB	\$ 1.000.-
------------------	------------

Za Rožmanov dom

Milan Boc	\$ 50.-
Tone Podržaj	\$ 50.-
N.N. Hurlingham	\$ 20.-
Cerkvene nabirke na obletnico Rožmanovega doma v:	
Carapachy	\$ 150.-
San Martinu	\$ 132,40
Ramos Mejia	\$ 298.-
Castelarju	\$ 260,40
San Justu	\$ 850.-

Slovenski hiši	\$ 148.-
Cerkev Sv. Rafaela	\$ 200.-
Kastelic Anton	\$ 100.-
Kržišnik Jože st.	\$ 100.-
Rovan Anton	\$ 20.-
Hribar Zdenko	\$ 50.-
Nose Maks	\$ 50.-
Neimenovani Ramos Mejia ..	\$ 500.-
Mirjam Oblak	\$ 200.-
Grohar Nace	\$ 50.-
Petkovšek Nace	\$ 100.-
Družina Oblak Tone	\$ 450.-
Osterc Janez	\$ 600.-
Gorše Marija	\$ 200.-
Zveza mater in žena	
Ramos Mejia	\$ 50.-
Fajfar Franc, ob obletnici očetove smrti	\$ 100.-
Cooperativa SLOGA	
ob občnem zboru	\$ 500.-
Družina Zupan Herman	\$ 1.000.-
Andreja Dolinar Hrovat in Kržišnik Tone: vsak po eno umetniško sliko, dar Rožmanovemu domu.	
Tomšič Franc	\$ 33.-
Milka Brumen v spomin prijatelja Jožeta Peternela	\$ 50.-

Za raziskovanje povojnih pobojev

N.N. Thornbury	\$ 250.-
Slak Florjan, namesto venca pokojnemu Jamniku	
Ludvetu	\$ 50.-

Za ljubljanski domobranski spomenik

Peter in Milka Habjan	\$ 100.-
Ga. Alojzija Slavka Cerk v spomin na pok. moža Franceta	\$ 100.-
Martin in Vera Globočnik	\$ 100.-
J. H. Kovačič	\$ 100.-

VSEBINA

Misli za Božič in Novo leto - prelat Jože Guštin	241
Voščilo Zveze DSPB in Konzorcija	243
Spomenica ZDSPB	244
Dobrodošlica nadškofu dr. Francetu Rodetu	247
Dokument - Dr. Peter Urbanc	248
Pesniku Francetu Balantiču - Igor	251
Amnestija - Stane Pleško	252
Naš Vseh mrtvih dan - Ivan Korošec	255
Spomini - Tine Žekar	257
Vaška straža v D.M. v Polju - Andrej Oman	262
Kultura v Ljubljanski pokrajini - S. Skoberne	267
Pismo partizana-domobrancu	270
Utoplajajoči se rod?... - S. Vrhovec	271
O slovenskih narodnih manjšinah - Pristavski	272
Zvestoba bo in prek groba - L. Urbančič	275
MNENJA IN DEJSTVA - dr. Peter Urbanc	276
Gubčeva brigada - Lado Ambrožič-Novljan	278
MED NAMI	279
NAM PIŠEJO	280
ODŠLI SO	283
DAROVALI SO	III

Hurlingham
Sucursal
Correo
Argentino
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 1596

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 2619